

Mellem tavshed og tale: Krisecenterpersonalets oplevelser, perspektiver og praksisser i arbejdet med seksualiseret vold i parforhold

Grafik: Helena Heiselberg

Masterafhandling ved Masteruddannelsen i Sexologi, Aalborg Universitet
Helena Holm Heiselberg (2023|1985)
Vejleder: Professor, ph.d. Christian Graugaard
Antal anslag m. mellemrum: 90.122
Afleveringsdato: 12. maj 2025

Abstract

Intimate partner sexual violence (IPSV) constitutes a complex issue, yet limited research exists on this topic in a Danish context, particularly regarding the work of shelter staff with this form of violence. This thesis examines how professionals at women's shelters experience, understand, and work with women who have experienced sexual violence within intimate relationships.

The study employs a phenomenological-hermeneutic approach. The data consists of three semi-structured interviews with professionals from different shelters, all of whom have direct contact with women affected by violence. The interviews were analyzed through thematic analysis with both deductive and inductive elements.

The study's findings indicate that the informants experience an absence of shared professional methods and systematic approaches in working with IPSV. The informants describe how they primarily draw on personal experiences, intuition, and interest rather than specialized education. Two informants highlight a tension between their intention to help and their experience of lacking professional tools. Regarding how women relate to discussions about the violence, the informants describe shame and taboo as significant barriers, as well as linguistic challenges faced by the women. Also noteworthy are the informants' varying perspectives on the significance of cultural background in conversations about sexual violence.

The thesis points to the need to strengthen the professional framework around work with IPSV, including the development of shared professional methods, specialized education, and an increased focus on supporting staff through supervision. Although the study's findings cannot be generalized, they contribute valuable insights into the challenges and complexities that can characterize work with this particular form of violence at shelters.

Resume

Seksualiseret vold i parforhold udgør en kompleks problematik, men der findes begrænset forskning om emnet i en dansk kontekst, særligt omkring krisecenterpersonalets arbejde med denne voldsform. Dette speciale undersøger, hvordan personale på krisecentre oplever, forstår og arbejder med kvinder udsat for seksualiseret vold i parforhold.

Undersøgelsen er designet ud fra en fænomenologisk-hermeneutisk tilgang. Datamaterialet består af tre semistrukturerede interviews med personale fra forskellige krisecentre, som alle har direkte kontakt med kvinder, der har været udsat for seksualiseret vold i parforholdet.

Interviewene er analyseret gennem tematisk analyse med både deduktive og induktive elementer.

Studiets resultater indikerer, at informanterne oplever et fravær af fælles faglige metoder og systematiske tilgange i arbejdet med seksualiseret vold i parforhold. Informanterne beskriver, hvordan de primært trækker på personlige erfaringer, intuition og interesse frem for specialiseret uddannelse. To informanter fremhæver et spændingsfelt mellem deres intention om at hjælpe og oplevelsen af manglende faglige redskaber. I forhold til kvindernes måde at forholde sig til samtalen om volden, beskriver informanterne skam og tabu som væsentlige barrierer samt sproglige udfordringer hos kvinderne. Interessant er også informanternes varierende perspektiver på kulturel baggrunds betydning for samtalen om seksualiseret vold.

Specialet peger på behovet for at styrke den faglige ramme omkring arbejdet med seksualiseret vold i parforhold, herunder udvikling af fælles faglige metoder, specialiseret uddannelse og et øget fokus på at understøtte personalet gennem supervision. Selvom undersøgelsens fund ikke kan generaliseres, bidrager de med værdifulde indsigter i de udfordringer og kompleksiteter, der kan præge arbejdet med denne særlige voldsform på krisecentre.

Indholdsfortegnelse

Initierende problem	5
Baggrund	6
Terminologi	6
Skæringspunktet mellem seksualiseret vold og vold i nære relationer	6
IPSV's kendetegn	7
Seksualiseret vold og dens udbredelse	9
Seksualiseret vold og dens konsekvenser	9
Istanbulkonventionen og den danske indsats mod vold mod kvinder	10
Direkte indsatsområder	11
Kvindekrisecentre	12
Manglende forskning, fokus og fælles terminologi	13
Håndtering af seksualiseret vold på krisecentrene	14
Problemformulering og forskningsspørgsmål	16
Problemformulering	16
Forskningsspørgsmål	16
Afgrænsning	17
Metode	18
Forskningsdesign og videnskabsteoretisk tilgang	18
Dataindsamling	19
Rekruttering og informanter	20
Forforståelse og egen position	21
Dataanalyse	21
Litteratursøgning	22
Resultater	23
Forskningsspørgsmål 1	23
Rammerne på krisecentret	23
Registrering af IPSV og visitationssamtaler	24
Krisecentrenes uddannelse af medarbejderne	25
Faglige metoder	26
Forskningsspørgsmål 2	27
Uddannelsesbaggrund	27
Erfaring ift. at arbejde med IPSV	28
Faglige metoder	28
Forskningsspørgsmål 3	31
Kvindernes baggrund	31
Barrierer	32
Diverse	33
Diskussion	35

Forskningsspørgsmål 1	35
Mangel på fælles faglighed og uddannelse i IPSV på krisecentrene	35
Det politiske ansvar	37
Manglende fælles terminologi og definitioner	37
Manglende registrering og dokumentation af IPSV	38
Opsamling på forskningsspørgsmål 1	40
Forskningsspørgsmål 2	41
Informanternes praksis	41
Belastning og behovet for støtte	43
Traumeinformeret praksis som faglig og organisatorisk ramme	44
Opsamling af forskningsspørgsmål 2	45
Forskningsspørgsmål 3	45
Skam og tabuisering som grundlæggende barrierer	45
Sproglige og begrebsmæssige udfordringer	47
Kulturel baggrund som potentiel barriere	47
Opsummering af forskningsspørgsmål 3	48
Styrker og svagheder ved undersøgelsen	50
Konklusion	52
Litteraturliste	54

Initierende problem

I mit arbejde som socialfaglig medarbejder på et kvindekrisecenter afholdes der visitationssamtaler med kvinder, der har været udsat for vold i nære relationer. Samtalerne afdækker kvindernes voldshistorie forud for indlogeringen. Denne samtale bliver udgangspunktet for kvindens ophold på krisecenteret samt samarbejde med kontaktperson og øvrige personale.

Min erfaring er, at seksualiseret vold i parforholdet sjældent bliver afdækket under visitationssamtalen, og at samtalen om seksualiseret vold i høj grad kun bliver overfladisk behandlet, hvis overhovedet berørt, gennem kvindens ophold, selvom der igennem forløbet kontinuerligt bliver afholdt voldsfaglige samtaler med kvinden.

Statistik viser at 28% af adspurgte kvinder indskrevet på krisecentre har været udsat for seksualiseret vold i deres parforhold. (Bertelsen et al., 2018, s. 26) Den høje prævalens af seksualiseret vold i parforhold, som dokumenteres i statistikken, står i kontrast til de udfordringer, jeg har observeret i min praksis, hvor der sjældent stilles direkte spørgsmål om, eller skabes rum for at tale om, seksualiseret vold i parforholdet.

I Danmark er der få specifikke instanser, der arbejder med seksualiseret vold i parforholdet - De danske Centre for Voldtægtsofte og kvindekrisecentre, der skaber akut sikkerhed for kvinder, der har været udsat for vold i nære relationer. (Bertelsen E, et al., 2018, p. 29)

Såfremt mine observationer vedrørende utilstrækkelig håndtering af seksualiseret vold i parforholdet på krisecentrene er korrekte, rejser det potentielt alvorlige bekymringer om kvaliteten af støtten til de berørte kvinder og om, hvorvidt krisecentrene har de nødvendige faglige metoder og redskaber til at støtte kvinder, der har været udsat for denne form for vold.

Dette problemfelt har motiveret mig til i min masterafhandling at undersøge krisecenterpersonalets oplevelser, perspektiver og praksisser i forbindelse med den seksualiserede vold i parforholdet.

Baggrund

Terminologi

For at skabe en klar forståelse af de centrale begreber i denne undersøgelse, præsenteres her en gennemgang af den anvendte terminologi.

I undersøgelsen benyttes begrebet *seksualiseret vold* frem for begrebet *seksuel vold* for at understrege, at der er tale om vold, hvor seksualitet anvendes som et middel til magt og kontrol – ikke nødvendigvis motiveret af lyst. Begrebet rummer en bredere forståelse af seksuelle overgreb som en del af en voldsstruktur, hvor seksualitet ikke betragtes som en isoleret handling, men som et værktøj i en overordnet magt- og kontroldynamik. Endvidere vil den engelske forkortelse *IPSV* (Intimate Partner Sexual Violence) blive benyttet konsekvent som betegnelse for seksualiseret vold udøvet af en nuværende eller tidligere partner. Termen bliver benyttet som paraplybegreb for alle former for seksualiseret vold i parforholdet. IPSV er generelt en voldsform, der i forskningen er præget af terminologisk uensartethed – et forhold, jeg vender tilbage til senere i dette afsnit.

Skæringspunktet mellem seksualiseret vold og vold i nære relationer

Vold mod kvinder udgør et alvorligt samfundsmæssigt problem, der berører mange kvinder på daglig basis. Det skønnes, at 82.000 kvinder i 2021 oplevede en form for vold af en nuværende eller tidligere partner (Social- og Boligstyrelsen, 2023, s. 4), hvilket understreger voldens udbredelse og alvorlighed. Disse former for vold kan variere fra fysisk, psykisk, økonomisk, digital og til seksualiseret vold.

Seksualiseret vold mod kvinder er en form for vold, der fortjener særlig opmærksomhed, da forskning viser, at denne voldsform generelt kan have omfattende konsekvenser for de udsatte kvinders liv psykologisk, socialt og biologisk. Trods stigende opmærksomhed på området for eksempel i forbindelse med #MeToo bevægelsens begyndelse i 2017 og samtykkeloven fra 2021 eksisterer der stadig mange myter og misforståelser omkring seksualiseret vold. Forskning viser, at en tredjedel af alle kvindelige voldtægts ofre oplyser, at

gerningspersonen var en nuværende eller tidligere partner. (Det Kriminalpræventive Råd, 2023). Denne viden udfordrer den stereotype opfattelse af seksuelle overgreb som primært begået af fremmede i mørke gyder og understreger behovet for en dybere forståelse af denne form for vold.

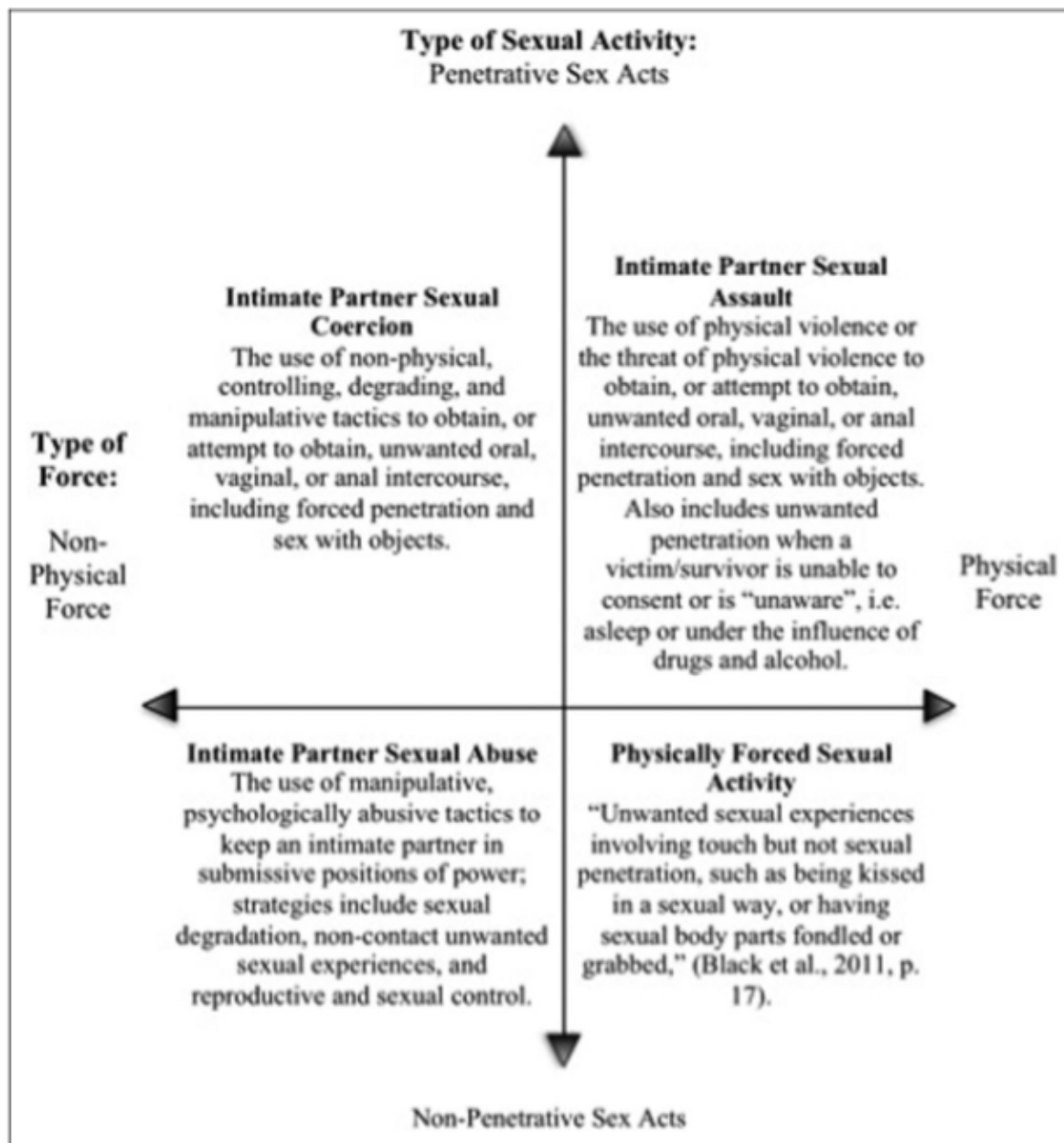
IPSV er altså en særligt overset dimension af seksualiseret vold, og den ligger i skæringspunktet mellem seksualiseret vold og vold i nære relationer.

IPSV's kendetegn

IPSV opstår i intime relationer, hvor en person udøver seksuel magt eller kontrol over sin partner uden samtykke. IPSV kan opstå en enkelt gang, i flere tilfælde eller kan forekomme i et mønster. IPSV er ikke begrænset til en bestemt gruppe mennesker, og kan eksistere i forskellige typer af parforhold. Kvinder i alle aldre, racer, økonomisk status og etnisk baggrund kan udsættes for IPSV. (Bagwell-Gray et al., 2015).

Fælles for mange kvinder, der har oplevet IPSV er, at den er svær at sætte ord på. Kvinder oplever i mange tilfælde, at en situation med IPSV har været grænseoverskridende og konsekvensfyldt, men har svært ved at identificere den som seksualiseret vold, fordi de oplever modsatrettede følelser af had og kærlighed, fordi episoden er begået af en partner, som de har støttet på og i mange tilfælde tidligere har givet samtykke til i forbindelse med seksuel aktivitet. Dette til trods for, at episoden rent juridisk ville kunne defineres som seksualiseret vold. (Tarzia, 2021)

Bagwell-Gray et al. (2015) har udviklet en taksonomi for IPSV, der sigter mod at skabe systematik og præcision i forståelsen af de forskellige former for seksualiseret vold, der opstår i parforhold. Taksonomien opdeler IPSV i fire distinkte kategorier, hvilket har til formål at fremme en mere nuanceret forståelse af fænomenet og forbedre kommunikationen om emnet blandt både fagfolk og samfund til at øge kvaliteten af identifikation samt interventioner.

Figur 1: Taksonomi over forskellige former for seksualiseret vold. Taksonomien opdeler IPSV i fire kategorier, hvilket har til formål at fremme en mere nuanceret forståelse af voldsformen.

Note. Fra Bagwell-Gray, M. E., Messing, J. T., & Baldwin-White, A. (2015), s. 323.

Seksualiseret vold og dens udbredelse

Ifølge danske data fra 2023 angiver en tredjedel af alle kvindelige voldtægtsoverlevende, at gerningspersonen var en nuværende eller tidligere intim partner (Det Kriminalpræventive Råd, 2023). Bertelsen, Sørensen, og Jensen (2018) understreger, at de officielle statistikker ikke fuldt ud afspejler omfanget af IPSV i Danmark. Selvom statistikkerne, der beskriver relationen mellem udøver og offer, har været relativt stabile over en længere periode, anslås det, at de faktiske tal for IPSV er betydeligt højere end de officielle data indikerer.

Det præcise omfang af IPSV i samfundet forbliver uklart, da mange tilfælde nok ikke bliver rapporteret eller korrekt dokumenteret i de eksisterende statistikker, som primært fokuserer på seksualiseret vold af fysisk karakter i omfangsundersøgelser og krisecenterstatistikker. (Bertelsen, Sørensen, Dremark, & Brock, 2019) På kvindekrisecentrene viser estimer, at 28 % af de indskrevne kvinder har været udsat for IPSV. Dog vurderes det, at den faktiske andel på krisecentrene også er markant højere end de rapporterede tal (Bertelsen et al., 2018, s. 26).

Seksualiseret vold og dens konsekvenser

Ifølge Barker, Stewart og Vigod (2019) rapporterer overlevende af IPSV flere og mere alvorlige biologiske, sociale og psykologiske følger sammenlignet med kvinder, der alene har været udsat for fysisk partnervold.

Et centralt fund i forskningen er, at voldsformen seksuel tvang i parforholdet ofte fører til længere risikovurdering og risikorespons hos de berørte kvinder. Det indebærer en øget sårbarhed og øget risiko for gentagne overgreb. (Barker et al., 2019)

De psykologiske konsekvenser af IPSV er omfattende. Flere undersøgelser har dokumenteret, at symptomer på posttraumatisk stressforstyrrelse (PTSD), herunder undgåelsesadfærd, dissociative symptomer og hyperarousal, forekommer hyppigere hos personer, der har været udsat for IPSV, end hos personer, der har været udsat for andre typer partnervold. (Barker et al., 2019) Der ses desuden en klar sammenhæng mellem gentagne oplevelser af IPSV og risikoen for udvikling af stof- og alkoholmisbrug. (Barker et al., 2019)

Når det gælder psykisk belastning, peger nogle studier også på en forhøjet forekomst af selvmordsadfærd blandt kvinder, der har været udsat for IPSV. (Barker et al., 2019).

Ud over de psykologiske og sociale konsekvenser er IPSV også forbundet med en række alvorlige helbredsmæssige risici. Kvinder, der udsættes for IPSV, har en signifikant forhøjet risiko for uønskede graviditeter, aborter, dødfødsler, fertilitetsproblemer, bakteriel vaginose, urinvejsinfektioner, urininkontinens samt seksuelt overførte infektioner, herunder HIV (Barker et al., 2019). Dertil kommer en øget risiko for alvorlige fysiske skader såsom kvælning og indre læsioner samt en forhøjet risiko for dødelig partnervold (Barker et al., 2019).

Den samlede påvirkning af IPSV rammer også kvindernes eksistentielle og relationelle liv. Ifølge Tarzia (2021) beskriver mange kvinder oplevelsen som en dybt dehumaniserende erfaring, der indebærer et tab af autonomi og langvarige vanskeligheder ved at indgå i intime og seksuelle relationer efterfølgende. Kvinder som har været udsat for IPSV beskriver ofte en følelse af forræderi, da overgrebene begås af en person, de havde tillid til. Den psykiske skade opleves ofte som mere ødelæggende end den partnervold, de måtte have oplevet af fysisk eller psykisk karakter. (Tarzia, 2021)

Istanbulkonventionen og den danske indsats mod vold mod kvinder

Istanbulkonventionen er Europarådets konvention om forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet. Den trådte i kraft i 2014, og samme år ratificerede Danmark konventionen. Dermed har Danmark forpligtet sig til at forebygge vold, beskytte ofre og retsforfølge gerningsmænd. (Baumbach, Mine, & Søberg, 2024, s. 21–22)

Konventionen er den første juridisk bindende traktat i Europa, der specifikt adresserer vold mod kvinder. Den stiller krav til medlemslandene om at indføre relevant lovgivning, sikre uddannelse af fagpersoner, yde støtte til de udsatte kvinder og systematisk indsamle data om voldens omfang og karakter. Samtidig anerkender konventionen, at vold mod kvinder er et strukturelt problem, som har rod i ulighed mellem kønnene.

Istanbulkonventionen betragtes som et centralt værktøj i kampen mod kønsbaseret vold. Den lægger særlig vægt på, at fagpersoner, der arbejder med voldsudsatte, skal modtage uddannelse, og at bevidstheden om de forskellige former for vold og deres traumatiserende konsekvenser skal øges i samfundet. (Baumbach, Mine, & Søberg, 2024, s. 21–22)

Disse principper danner grundlaget for de nationale handlingsplaner og konkrete tiltag, som Danmark i dag gennemfører for at beskytte kvinder og andre udsatte for vold i nære relationer. (Baumbach, Mine, & Søberg, 2024, s. 21–22)

I Danmark har regeringen i en årrække udarbejdet nationale handlingsplaner med det formål at bekæmpe vold i nære relationer. Den nyeste handlingsplan blev lanceret i 2023. Den bærer titlen *”Et liv uden vold – national handlingsplan til bekæmpelse af psykisk og fysisk partnervold”*. Handleplanen er et samarbejde mellem stat, kommuner, politi, civilsamfundsorganisationer og fagfolk. Målet er ikke blot at reagere på vold, men også at forebygge den og sikre, at voldsudsatte får hurtig og effektiv hjælp. (Transportministeriet, Ligestillingsafdelingen, 2023)

Direkte indsatsområder

Der findes to områder i Danmark, hvor der arbejdes officielt med IPSV;

1) De danske Centre for Voldtægtsforbrydere, der arbejder med alle former for seksualiseret vold - inklusiv personer, der har været udsat for IPSV. På centrene er medarbejderne specialiserede i at møde og behandle personer, der har været udsat for seksuelle overgreb. På Center for Seksuelle Overgreb i København henvendte 9% af patienterne på baggrund af IPSV i 2018. (Bertelsen E, et al., 2018)

2) På de over 80 kvindekrisecentre (Lev Uden Vold, u.å.) og deres ambulante tilbud i landet er det hovedsageligt socialrådgivere, pædagogisk personale samt frivillige, der står i fronten, når de møder kvinder, der søger hjælp for alle former for aktuel vold i en nær relation, herunder IPSV. Dette personale har i mange tilfælde ikke uddannelsesmæssige baggrunde til at behandle ofre for IPSV som en selvstændig problemstilling. (Bertelsen E, et al., 2018)

Kvindekrisecentre

Kvindekrisecentrene spiller altså en central rolle i Danmarks indsats mod IPSV og tilbyder et midlertidigt ophold, beskyttelse og støtte til kvinder og deres børn, der har været udsat for fysisk, psykisk, seksualiseret, digital eller økonomisk vold – ofte begået af en partner eller en nær relation. Lovgrundlaget for krisecentrenes arbejde findes i servicelovens §109, som fastslår kvinders ret til akut ophold, når de er blevet udsat for vold eller trusler om vold. (Danske Love, u.å.).

Henvendelser til krisecentrene kan komme fra kvinderne selv, deres pårørende eller relevante myndigheder, mens visitationsretten til ophold ligger hos det enkelte center. Det uddannede personalet på centrene består typisk af socialrådgivere og socialpædagoger, og mange steder er der desuden specialiserede børnefaglige medarbejdere, som tager sig af de ledsagende børns behov. Under opholdet tilbydes kvinderne op til 10 timers, ofte ekstern, psykologbistand.

Udover psykisk og følelsesmæssig støtte tilbyder krisecentrene også individuel rådgivning og hjælp til praktiske forhold såsom forældreskab, bolig, økonomi og eventuelle opholds- og retssager. Kvinderne kan også få bisidning af deres tildelte kontaktperson på krisecenter. Derudover afholder kvinderne og deres kontaktperson løbende møder, hvor de har rådgivende og voldsfaglige samtaler. Formålet med krisecentrene er at skabe ro og overblik, samtidig med at kvinderne støttes til at bryde med volden og genopbygge deres liv. (LOKK, u.å.)

I Danmark findes der omkring 80 kvindekrisecentre, geografisk fordelt over hele landet. Centrene drives enten kommunalt, som selvejende institutioner eller af private aktører. Andre krisecentre kombinerer tilbuddet under §109 med andre socialt udsatte borgerrettede indsatser efter §110 eller henvender sig specifikt til mænd eller LGBT+ personer udsat for vold.

I 2023 blev 3.030 kvinder indskrevet på kvindekrisecentre, og af disse havde 44 % et andet oprindelsesland end Danmark. (Danmarks Statistik, 2023.) Dette tal understreger behovet for en differentieret og inkluderende tilgang, som tager højde for kulturelle, sproglige og opholdsretlige forhold

Derudover viser estimeringer, at cirka 28 % af de indskrevne kvinder på krisecentrene har været udsat for IPSV. Det vurderes dog, at den faktiske andel er markant højere end de rapporterede tal. (Bertelsen E, et al., 2018)

Manglende forskning, fokus og fælles terminologi

Forskning viser, at en tredjedel af alle kvinder, der har været udsat for voldtægt oplyser, at gerningspersonen var en nuværende eller tidligere partner. (Det Kriminalpræventive Råd, 2023) På trods af den høje forekomst af IPSV, er der begrænset forskning på området, både nationalt og internationalt. IPSV bliver sjældent behandlet som et selvstændigt fænomen, men ofte som en del af bredere begreber som partnervold eller seksualiseret vold, hvilket gør det svært at forstå omfanget og konsekvenserne af volden (Bertelsen et al., 2018).

Der er også en markant mangel på fælles, fagligt anerkendte begreber. I dansk forskning bliver seksualiseret vold ofte kun undersøgt som en isoleret hændelse, såsom f.eks. voldtægt, hvilket ikke afspejler den gentagne, systematiske vold, som kvinder i voldelige parforhold kan opleve.

En undersøgelse af terminologien på området har vist, at der benyttes 14 forskellige termer og 29 tilsvarende definitioner i den eksisterende litteratur. I nogle tilfælde bruges forskellige termer til at referere til de samme definitioner, og i andre tilfælde bruges forskellige termer til at referere til forskellige definitioner. (Bagwell-Gray et al. 2015). Dette understreger, at både forskning og praksis arbejder med et fænomen, som ikke er klart defineret, hvilket forstærker problemet med manglende sammenhæng i arbejdet med IPSV.

LOKK (Landsorganisationen af Kvindekrisecentre) indsamler systematisk data fra krisecentrene, som dokumenterer voldens omfang og karakter. Hver henvendelse og indflytning på et krisecenter indebærer udfyldelse af et overordnet oplysningsskema, der danner grundlag for LOKK's årsstatistik. Dataene bruges til at informere politiske beslutninger og giver et vigtigt indblik i både voldens omfang og de konkrete udfordringer, kvinderne står overfor.

Håndtering af seksualiseret vold på krisecentrene

En ny rapport peger på, at seksualiseret vold i nære relationer – og særligt den, der ikke indebærer voldtægt – fortsat er et underbelyst og vanskeligt område at arbejde med på krisecentrene (Bertelsen et al., 2018). Seksualiseret vold forstås ofte snævert som fysisk voldtægt, og mange fagprofessionelle savner både viden og sprog til at identificere og adressere de mere komplekse og subtile former for seksuelle overgreb.

Manglen på en fælles, fagligt forankret definition betyder, at det i praksis ofte overlades til den enkelte medarbejder at vurdere, hvad der udgør seksualiseret vold – og hvor grænsen går mellem vold og "normal" seksuel adfærd i et voldeligt forhold. Dette kan skabe usikkerhed og variation i både registrering og håndtering (Bertelsen et al., 2019).

Selvom fagpersoner ofte møder kvinder, der har været udsat for mangeartede former for seksuel kontrol og krænkelse, bliver det primært de fysiske overgreb, der registreres som seksualiseret vold i krisecentrenes interne statistikker. Det gælder især, når seksualiseret vold er dominerende i relationen eller har efterladt tydelige traumer. Dermed risikerer de mere "flydende" former for seksuelle overgreb – fx. sex under pres, seksuel afstraffelse eller kontrol over kroppen – at forsvinde fra det systematiske blik. (Bertelsen et al., 2019)

Personer, der har oplevet IPSV, står over for en kompleks dynamik, hvor tillid og intimitet har eksisteret side om side med overgreb. Denne dynamik gør det ofte svært både at erkende og italesætte oplevelserne.

Studier viser, at adgang til støtte kan reducere risikoen for fremtidig vold. Det understreger, at hjælp søgningens effekt ikke kun afhænger af det at få hjælp, men også af, hvordan hjælpen ydes, og i hvilket miljø den tilbydes.

Mekanismerne, der gør det svært for kvinder at italesætte deres oplevelser med IPSV er blevet forsøgt identificeret. Barriererne er mange og varierede (Bagwell-Gray et al., 2015):

- **Manglende erkendelse af volden som vold:** Mange kvinder ser ikke IPSV som vold, særligt i parforholdet, hvor sex ofte opfattes som en naturlig forpligtelse. Mange internaliserer oplevelserne og reducerer dem til "en enkelt fejl" fra partnerens side

- **Stigma og tabu:** IPSV er stærkt tabubelagt. Kvinder føler ofte skyld og frygt for ikke at blive troet på.
- **Frygt for konsekvenser:** Herunder hævn, mere og voldsommere vold, økonomisk ustabilitet, tab af forældremyndighed, eller udstødelse fra familien.
- **Afhængighed og kontrol:** Økonomisk, følelsesmæssig og praktisk kontrol eller afhængighed gør det vanskeligt at bryde med volden partneren, især ved handicap, isolation eller ansvar i forbindelse med fælles børn.
- **Manglende eller utilpasset hjælp:** Mange møder professionelle, der ikke er trænet i at identificere IPSV. Fokus rettes ofte mod fysisk vold eller psykisk vold, mens seksuelle overgreb forbliver usynlige. Tidligere afvisninger eller fordømmende møder med systemet øger risikoen for, at kvinder ikke opsøger hjælp igen. Det forstærker følelsen af isolation og skyld.
- **Kulturelle og familiære normer:** I nogle miljøer er sex en ægtefælles "ret", og kvinder kan være underlagt religiøse eller patriarkalske normer, som normaliserer volden som gør det umuligt at sige fra.

Problemformulering og forskningsspørgsmål

Seksualiseret vold i parforhold er en kompleks problematik, og krisecentrene spiller en central rolle i at støtte kvinder, der er udsat for denne form for vold. Det er derfor vigtigt at forstå, hvilke rammer personalet arbejder i, hvordan de oplever den faglige indsats, hvilke metoder der anvendes, og hvordan personalet og kvinderne forholder sig til voldsformen.

Problemformulering

Denne undersøgelse er af kvalitativ karakter og har til formål at belyse de oplevelser, perspektiver og praksisser, som krisecenterpersonale har i deres arbejde med kvinder, der har været udsat for seksualiseret vold i parforhold.

Forskningsspørgsmål

1. Hvordan beskriver informanterne krisecentrenes rammer og de faglige metoder, der anvendes til at håndtere kvinder, der har udsat for seksualiseret vold i parforhold?
2. Hvordan vurderer og anvender informanterne deres viden og faglighed i arbejdet med kvinder, der har været udsat for seksualiseret vold i parforhold?
3. Hvordan oplever informanterne, at kvinderne på krisecentrene, som har været udsat for seksualiseret vold i parforhold, forholder sig til at tale om deres oplevelser?

Afgrænsning

Denne undersøgelse fokuserer specifikt på IPSV i relationer, hvor kvinder har været udsat for seksualiseret vold af deres mandlige partner. Afgrænsningen betyder, at undersøgelsen ikke inkluderer andre former for vold, såsom seksualiseret vold i ikke-intime relationer eller tilfælde, hvor voldsudøveren ikke er en mandlig partner. Desuden er undersøgelsen afgrænset til kvindekrisecentre, som ikke modtager LGBT+-personer og ikke kombinerer tilbuddene med §110 i Serviceloven.

Metode

Forskningsdesign og videnskabsteoretisk tilgang

Undersøgelsen er tilrettelagt ud fra en kvalitativ tilgang med et fænomenologisk-hermeneutisk perspektiv. Det fænomenologiske udgangspunkt har været styrende for indsamlingen og den indledende analyse af den indsamlede data, hvor målet har været at indfange deltagernes egne oplevelser, perspektiver og praksisser relateret til IPSV på krisecentrene.

Interviewguiden er udformet med åbne spørgsmål, hvilket har skabt rum for informanternes subjektive oplevelser. (Brinkmann & Tanggaard, 2025, s. 46)

Ved den første gennemlæsning af interviewmaterialet og den efterfølgende meningskondensering har analysen været præget af en fænomenologisk tilgang, hvor egen forforståelse er forsøgt suspenderet for at lade informanternes perspektiver træde tydeligt frem. (Brinkmann & Tanggaard, 2025, s. 61)

I analysen er der anvendt en kombination af en deduktiv tilgang med induktive elementer. Kombinationen af disse to tilgange har muliggjort en analyse, der både fokuserer på på forhånd definerede problemstillinger og samtidig åbner for nye indsigter, som opstod undervejs i arbejdet med materialet.

Den hermeneutiske tilgang har været en del af hele undersøgelsen og har især haft betydning i fortolkningen af data. Forståelsen er blevet udviklet gennem en bevægelse frem og tilbage mellem enkelte udsagn og den samlede sammenhæng, de indgår i. Forskerens forforståelse – baseret på både teori og erfaring fra arbejdet på krisecenter – har spillet en aktiv rolle i denne proces. (Brinkmann & Tanggaard, 2025, s. 45) I diskussionsafsnittet bliver den hermeneutiske tilgang tydeligst, da resultaterne sammenholdes med anden forskning, hvilket giver en dybere forståelse af de vilkår, der præger arbejdet med IPSV på krisecentre.

Dataindsamling

Der blev gennemført tre semistrukturerede interviews. Den semistrukturerede interviewform med hermeneutisk udgangspunkt har skabt rum for fleksible interview med fokus på informanternes egne perspektiver, samtidig med at centrale temaer er blevet dækket gennem den systematiske interviewguide. (Bilag 1) Der er undervejs stillet uddybende spørgsmål, når det har været relevant for undersøgelsens formål.

Interviewguiden blev udviklet med afsæt i tre hovedtemaer, som lægger sig op af undersøgelsens forskningsspørgsmål:

- *Krisecenterets rammer og de faglige metoder, der bruges*
- *Personalets viden og faglighed*
- *Kvindernes måde at forholde sig til samtalen om seksualiseret vold*

Interviewene blev gennemført online. Informeret samtykke (Kvale og Brinkmann 2025, s. 481) blev indhentet mundtligt efter en fælles gennemgang af samtykkeerklæringen (Bilag 2). Samtykket fremgår tydeligt af både optagelserne og transskriptionerne af interviewene. Retningslinjerne for interviewet blev gennemgået inden interviewets start. Det blev oplyst, at formålet med undersøgelsen var at belyse personalets oplevelser, perspektiver og praksisser i forbindelse med IPSV på krisecentre. Det fremgik desuden af samtykkeerklæringen, at deltagelse i interviewet var frivillig, at informanterne til enhver tid kunne trække sig fra undersøgelsen, og at alle interviewdata ville blive anonymiseret.

For at beskytte deltagernes anonymitet er informanterne anonymiseret med en kombination af et bogstav og et tal, hvor bogstavet repræsenterer personen, og tallet henviser til det krisecenter, vedkommende er tilknyttet. F henviser til 'forskeren', som har foretaget interviewene. Ingen rigtige navne eller øvrige personidentificerbare oplysninger fremgår i materialet.

Informanterne blev desuden informeret om, at interviewet blev optaget på lydfil, og at optagelserne blev slettet, når forskningsprojektet blev afsluttet. Det blev oplyst, at både lydoptagelser og transskriptioner blev opbevaret forsvarligt i overensstemmelse med gældende etiske retningslinjer og GDPR.

Alle interviewene blev transskriberet ordret, med få rettelser for at sikre læsbarhed og forståelighed. Pauser, latter og andre relevante lyde blev også inkluderet i transskriptionerne for at bevare den oprindelige kontekst og de nonverbale elementer i samtalerne. (Brinkmann 2025, s. 52)

Rekruttering og informanter

Rekrutteringsmetoden omfattede en kombination af tre strategier:

- Rekruttering via netværk til personer, der ikke var kendt på forhånd
- Henvendelse til en tidligere arbejdsplads
- Opsøgende kontakt til krisecentre, hvor der ikke forelå nogen forudgående relation

De tre informanter blev udvalgt på baggrund af deres erfaring med direkte arbejde med kvinder på krisecentre, der har været udsat for IPSV. Informanterne havde forskellige faglige baggrunde, men fælles for dem alle var, at de besad kontaktpersonstillinger og varetog den direkte støtte og rådgivning til voldsudsatte kvinder i deres daglige arbejde.

Præsentation af informanterne

A/1

Informant A: Kvinde, 48 år, socialpædagog, 8 års erfaring med arbejde på krisecenteret.
Krisecenter 1: Placeret i Nordsjælland

B/2

Informant B: Kvinde, 30 år, socialpædagog, 5 års erfaring med arbejdet på krisecenteret.
Krisecenter 2: Placeret i midtjylland

C/3

Informant C: Kvinde, 35 år, socialrådgiver, 3 års erfaring på med arbejdet på krisecenteret
Krisecenter 3: Placeret i Københavnsområdet

Interviewene blev gennemført i april 2025 og varede mellem ca. 30 og 40 minutter.

Forforståelse og egen position

Gennem tidligere opgaver på masteruddannelsen har jeg opnået viden om IPSV. Derudover har jeg været professionelt engageret som medarbejder på et krisecenter, hvor jeg i mit daglige arbejde har haft tæt kontakt med voldsudsatte kvinder. Dette arbejde har blandt andet omfattet omsorgssamtaler, hvor nogle kvinder har delt personlige beretninger om IPSV. På baggrund af disse erfaringer har jeg opbygget en betydelig forståelse for emnet, hvilket har haft indflydelse på min tilgang til nærværende undersøgelse. Denne forforståelse er blevet forsøgt reflekteret og håndteret bevidst gennem hele forskningsprocessen, i tråd med en fænomenologisk-hermeneutisk tilgang, hvor forskerens position og perspektiv anses som en aktiv del af fortolkningsprocessen. (Brinkmann & Tanggaard, 2025, s. 45)

Dataanalyse

I denne undersøgelse er der anvendt en tematisk analyse til at bearbejde data indsamlet gennem de semistrukturerede interviews. (Brinkmann & Tanggaard 2025, s. 55), Tilgangen har, som tidligere nævnt, primært været deduktiv med induktive elementer. Den deduktive tilgang bestod i, at de opstillede forskningsspørgsmål fungerede som udgangspunkt for analysen, idet de blev anvendt som overordnede temaer. Disse overordnede temaer – *krisecenterets rammer og faglige metoder; personalets viden og faglighed samt kvindernes tilgang til at tale om seksualiseret vold* – blev valgt som ramme for at strukturere analysen. Hvert citat blev vurderet i forhold til, hvilket overordnet tema det relaterede sig til.

Undervejs i denne proces opstod et fjerde overordnet tema, *diverse*, som indeholdt citater og refleksioner, der ikke kunne placeres under de tre oprindelige overordnede temaer, men som stadig bidrog til en bredere forståelse af emnet.

Efterfølgende blev alle citater meningskondenseret, hvilket var nødvendigt, da interviewene, som følge af interviewerens receptive og empatiske tilgang (Brinkmann & Tanggaard 2025, s. 61), ofte frembragte lange fortællinger. Meningskondenseringen gjorde det muligt at bevare

citaternes kernebetydning, samtidig med at analysen blev mere overskuelig. Herefter blev dataene organiseret gennem en induktiv proces, hvor nye undertemaer opstod inden for hvert overordnet tema. Formålet var at strukturere materialet mere detaljeret og skabe et bedre analytisk overblik. (Brinkmann & Tanggaard 2025, s. 61),

Resultaterne præsenteres i et selvstændigt afsnit, hvor udvalgte citater gengives uden fortolkning, struktureret efter forskningsspørgsmål og undertemaer.

I den afsluttende hermeneutiske analysefase blev citaterne fortolket i lys af bredere sociale og strukturelle kontekster. Her blev både forskerens for forståelser og relevant teoretisk viden inddraget med henblik på at udvide forståelsen af informanternes perspektiver. Fortolkningen har været cirkulær, hvor samspillet mellem de enkelte dele (udsagn) og helheden (den kontekstuelle forståelse) (Brinkmann & Tanggaard, 2025, s. 351) har været i fokus, med henblik på at skabe en nuanceret besvarelse af undersøgelsens problemformulering og forskningsspørgsmål.

Litteratursøgning

Der blev foretaget en systematisk litteratursøgning for at skabe et solidt vidensgrundlag for undersøgelsen.

Søgningen på databaser blev struktureret med henblik på at kombinere relevante søgetermer ved hjælp af *OR* og *AND*. Dette gjorde det muligt at afgrænse og udvide søgeresultaterne i de anvendte databaser, såsom APA PsycInfo, PubMed, Embase og Sociological Abstracts. Der blev anvendt thesaurus-termer, der var specifikt tilpasset de enkelte databaser.

Søgearbejdet blev udfordret af, at flere centrale begreber i undersøgelsen ikke findes som faste indekseringsord. Krisecenter oversættes for eksempel til det engelske begreb *shelter*, som internationalt dækker en bred vifte af sociale tilbud, hvilket vanskeliggør adskillelsen af krisecentre fra andre former for støttetilbud i resultatlisten. Ligeledes er IPSV ikke anerkendt som et specifikt thesaurus-term i de fleste databaser. Derfor blev relevante relaterede termer, som f.eks. *sexual violence*, *intimate partner violence* og *domestic violence* brugt i stedet.

For at styrke søgningen blev også Google Scholar og Dansk Forskningsportal benyttet for at identificere yderligere relevant litteratur, herunder danske publikationer, som ikke altid er tilgængelige i de internationale databaser. Endvidere blev Landsforeningen af Kvindekrisecentres (LOKK) hjemmeside og deres publikationer, som indeholder rapporter, statistikker og analyser vedrørende kvindekrisecentrenes arbejde, anvendt som et værdifuldt supplement til den peer-reviewede litteratur.

Resultater

I præsentationen af den indsamlede data er fremgangsmåden objektiv og systematisk, med fokus på at give en så nøjagtig gengivelse af informanternes oplevelser og perspektiver.

Hvert undertema under hvert forskningsspørgsmål præsenteres enkeltvis, så læseren får et tydeligt og struktureret indblik i, hvordan de forskellige perspektiver og oplevelser relaterer sig til forskningsspørgsmålene.

Forskningsspørgsmål 1

Hvordan beskriver informanterne krisecentrenes rammer og de faglige metoder, der anvendes til at håndtere kvinder, der har udsat for seksualiseret vold i parforhold?

Rammerne på krisecentret

De fysiske rammer på krisecentret blev beskrevet som hjemlige og indbydende af informant A/1, der nævnte, at: "(...) Vi er jo en gammel herskabsvilla, som bare indbyder til... Der er hjemligt her." Informanten tilføjede, at kvindernes oplevelse af rammerne understøttede samtalerne, da der blev skabt en uformel atmosfære, blandt andet ved at tage ture til Lagkagehuset og stranden, hvilket kunne skabe en mere afslappet samtalsituation.

Informant B/2 beskrev de fysiske rammer som positive for kvinderne, hvilket gav en følelse af privatliv og tryghed:

“B/2: Altså, jeg synes faktisk, at de fysiske rammer på det krisecenter, jeg arbejder på er faktisk ret gode, fordi at kvinderne har deres egen lejlighed og deres eget bad og toilet.. (...) Og har mulighed for faktisk at trække sig fra fællesskabet, og det er der også rigtig mange kvinder, der bruger.. Og vi har også rigtig mange samtaler med kvinderne i forhold til grænsesætning. (...) så lige dér er de fysiske rammer, synes jeg faktisk, at vi har muligheden for at kunne tilbyde noget... mærken efter..”

Samtidig nævnte informant C/3, at den fysiske ramme ikke nødvendigvis understøttede arbejdet med IPSV, da krisecentret var meget lydt, og nogle kvinder kunne opleve det som udfordrende at dele deres oplevelser i et miljø, hvor der var begrænset privatliv.

C/3 beskrev nogle af forudsætningerne for at have ophold på krisecenteret:

“Altså når kvinderne kommer til os, så er det, at de søger akut sikkerhed, og så skal de ligesom også være klar på at starte på at tale om volden. Det er et krav. Det er ligesom opstarten. (...) tilbuddet skal gerne kunne bidrage til at kvinderne på en eller anden måde kan få nogle redskaber til og værktøjer til at komme ud af volden. Og når de så fraflytter, så gør de det på egen hånd med de værktøjer, de har fået fra os.”

C/3 fortæller, at krisecenter tilbuddet i sig selv rummer mulighed for kvinderne at have rigtig mange samtaler med sin kontaktperson, hvis man har brug for det: “(...) De fleste §109 tilbud er meget tilgængelige og især til brug for samtaler, og samtaler når det er dét, man har brug for..”

B/2 beskriver også krisecentrets rammer som præget af en høj grad af tilgængelighed hos personalet: “(...)Men også bare det der med at være i huset med kvinderne, så det er meget sådan noget med fællesspisning eller sidde lidt i stuen og hygge. (...). Også bare dét, at vi sidder tilgængeligt på kontoret (...) der er en åben dør, så kvinderne ved, at de kan komme til os. Og det føler jeg faktisk ret meget, de benytter sig af.. Særligt i de der sene aftentimer, det er der, at tankerne begynder at komme op, så det er tit der, at de kommer ned og har brug for lige at dele lidt.”

Og A/1 tilføjer i forhold til en særlig rolle, man bliver tildelt på arbejdsdagen “ (...) hvis vi har stjernetjansen så sidder vi centralt i huset, så når man kommer forbi, så siger man lige hej.”

Registrering af IPSV og visitationssamtaler

Alle tre krisecentre spørger i visitationssamtalerne med kvinderne ind til hvilke voldsformer, kvinderne har været udsat for.

A/1 fortæller: “Jeg vil sige, at det er jo faktisk et af de første spørgsmål, vi stiller, når de er til visitationssamtale. Det er hvilke voldsformer de har været udsat for. (...) Og der spørger jeg så, om de har været udsat for seksuel vold, og det er simpelthen bare sådan et afkrydsningsskema.”

Og hun fortæller senere i interviewet: A/1: “ (...) måske går (vi) ikke dybere ind i den seksuelle vold, hvis de svarer ja til det der (til visitationssamtalen), og man kan også hurtigt mærke om, om de har lyst til at tale om det allerede der.”

Krisecentrenes uddannelse af medarbejderne

Der blev også stillet spørgsmål til, hvad informanternes oplevelser var med krisecentrenes uddannelse og faglige støtte til deres personale.

Her er et lille uddrag fra interviewet med B/2, som slet ikke oplevede, at der havde været tiltag i forhold til at styrke den faglige indsats omkring IPSV på hendes krisecenter:

“F: Vil du dele nogle af dine oplevelser med hvordan krisecentret har lavet tiltag til at uddanne og støtte dig i dit arbejde med kvinderne som har været udsat for seksualiseret vold?”

B/2: Der er slet ikke noget som helst.

F: Nej?

B/2: Slet ikke.”

Og hun fortæller: “De faglige rammer for at kunne håndtere kvinder, der har været udsat for seksuelle overgreb, synes jeg måske ikke rigtigt, at vi har.. (...) krisecentret har i hvert fald

ikke sørget for, at vi har en ensformig viden indenfor området. (...) vi har ligesom ikke en køreplan for, hvordan vi arbejder omkring det sammen med kvinden, hvilket jeg synes er ret ærgerligt (...) fordi det er også nogle ret voldsomme.. Øhm.. Historier man får fra kvinderne, og det betyder jo meget, hvordan det bliver modtaget, ikk'?"

C/3 beskriver vigtigheden af supervision og kollegial sparring og efterlyser faglige værktøjer: "Det kan påvirke os i vores profession eller også bare som person. Vi bruger os selv så meget som redskab, når du lytter så meget og rådgiver så meget. (...) Jeg er også blevet påvirket af det... Især en gang, hvor der var en... Der var rigtig meget i den sag, med en kvinde, hvor der var også trusler på livet og gentagne voldtægter. Det er voldsomme fortællinger (...). Det påvirker os meget, og det er også der, hvor vi... Jeg tænker... Det er virkelig vigtigt, at vi har kollegial sparring og supervision. (...) Så skal der større fokus på det (IPSV), det synes jeg, det skal. Hvordan vi taler med kvinderne, hvordan vi stiller spørgsmål, hvilke responser, mere fokus på.. Og evaluering på hvilken effekt det har også, når vi gør de her ting. (...). Det synes jeg ikke, at jeg har oplevet, at der er lige så meget fokus på."

A/1 fortalte, at ingen på krisecenteret havde nogen særlig uddannelse i forhold til at arbejde med IPSV, men havde en oplevelse af, at føle sig meget rustet til arbejdet med IPSV, og oplevede at få den støtte, hun havde brug for: "Altså. Vi får det, vi skal have. Både sparring med hinanden og med vores leder, og så får vi supervisionen efter, altså både fast, men også efter behov. (...) jeg ved ikke, om der er nogensinde har været et tema op omkring den seksuelle vold hos kvinderne, som har fyldt hos os. Jeg tror simpelthen.. Vi bruger hinanden i hverdagen så meget. Vi arbejder jo virkelig tæt sammen her."

B/2 fortalte yderligere, at hendes oplevelser var, at både hendes leder, kollegaer og hende selv havde erkendt, at de manglede faglig viden på området, og uddybede en mulig årsag: "Jeg tror simpelthen bare nogle andre ting er kommet i forkøbet, desværre."

Faglige metoder

Alle tre informanter påpegede, at der ikke eksisterede en ensartet faglig metode til håndtering af IPSV på deres krisecenter. Informant C/3 fremhævede dog sin egen mere systematisk tilgang gennem 'Response Based Practice' (RBP), en metode, der understøtter forståelsen af,

at hvor der er vold, er der modstand. Denne metode styrker generelt kvinderne i forhold til deres oplevelser med vold og informant C/3 har overført metoden til hendes håndtering af IPSV.

A/1 beskrev, at hun benytter Socialstyrelsens rapport der undersøger vold i nære relationer i sit arbejde med kvinder der har været udsat for IPSV: “(...) når vi gennemgår (den) med kvinderne, så kommer vi virkelig ind på den seksuelle vold. Og der er sådan nogle gode spørgsmål. Og på en eller anden måde, så så så, bliver det så naturligt at tale om det dér. Der kommer mange flere ting frem, end kvinderne måske har nået at fortælle inden.”

Men informant A/1 fortalte yderligere i forbindelse med brugen af rapporten som redskab: “De kan selvfølgelig blive rigtig berørt af at tale om det igen og også retraumatiseres, ja...”

Forskningsspørgsmål 2

Hvordan vurderer og anvender informanterne deres viden og faglighed i arbejdet med kvinder, der har været udsat for seksualiseret vold i parforhold?

Uddannelsesbaggrund

I forbindelse med spørgsmål omkring informanternes brug af faglige metoder i arbejdet med IPSV, stod det frem, at der var perspektiver i forbindelse med deres uddannelsesmæssige baggrunde.

A/1 havde en oplevelse af, at det var pædagogerne på sit krisecenter, der varetog samtalerne med kvinderne om IPSV:

A: “(...) jeg tror, at det overvejende er pædagogerne, der har mod på at tale om den seksuelle vold. (...) jeg er vant til at tale om sex og om overgreb, og det, det ligger meget naturligt for mig. Men det virker på samme måde som for mine kolleger, hvorimod altså forholdsvis nye socialrådgivere som, som synes, det er svært at stille spørgsmål til det i en

visitationssamtale. (...) måske skyldes det, at de ikke er så hjemmevant i det. Måske kræver det, at man har prøvet det nogle gange og er trygge ved, det ikke er farligt at tale om, og man gør det ikke værre ved at tale om det umiddelbart. (...) man kan også traumatisere, bestemt.”

C/3 fortæller: “Som socialrådgivere skal jeg have en masse generel viden om alt muligt. Jeg har ikke specialiseret viden om særlig meget... Og seksualiserede vold vil jeg VIRKELIG gerne vide meget mere om. Jeg synes, der skal være meget mere fokus på det, helt klart. Det skal det. Og hvis der var mere fokus på det, så ville kvinderne også have nemmere ved at tale om den. Altså.. Det håber jeg, der kommer nogle tiltag. Et større fokus på det.”

Erfaring ift. at arbejde med IPSV

Alle tre kvinder nævnte i interviewene, at deres kompetence og viden om IPSV primært stammede fra deres erfaringer med arbejdet på krisecenteret, men også fra andre jobs og personlig interesse indenfor feltet.

Informant A/1 fortæller, hvorfor hun føler sig tryk i samtalen om IPSV:

A/1: ”Jamen, det tror jeg er på grund af mit arbejde i Børnetelefonen. (...) fordi jeg virkelig har mange samtaler deroppe. Både om sex, men også om overgreb og svære samtaler. (...) jeg bliver ikke bange for, om jeg ikke kan klare det eller ikke tåle at høre det, fordi det ved jeg, jeg kan.. Så alene det, tror jeg hjælper lidt. (...) det kan jeg sagtens sige nu hvor jeg har arbejdet i det i 8 år, men.. Jeg kan dårligt huske, hvordan det var i starten.”

Informant B/2 føler sig afslappet i samtalen om IPSV i arbejdet: “Altså jeg føler, at jeg er rustet til det i form af, at jeg selv har en interesse inden for feltet og selv har nogle erfaringer med det, der gør, at jeg kan snakke ind i de her ting. (...) Jeg føler, at jeg er så afslappet i min egen seksualitet, at samtalen omkring hendes seksualitet bliver på hendes præmisser og ikke mig, der overfører noget på hende, hvis det giver mening.”

Faglige metoder

Flere gange i interviewene med informant B/2 og C/3, i forbindelse med spørgsmål omkring deres faglighed og hvilke metoder, de benyttede, satte informanterne selv spørgsmålstegn ved om man kunne kalde deres tilgange for 'kompetencer' eller for en 'faglig metode', imens at informanten A/1 oplevede at være fagligt rustet til at håndtere IPSV.

Et gennemgående tema var, at B/2 i høj grad benyttede sig af sin situationsfornemmelse i forhold til at undersøge, hvornår en kvinde var klar til at tale om IPSV med hende:

B/2: "Jeg har jo ikke nogle deciderede metoder, fordi jeg har ikke den faglige ballast endnu til at kunne kalde det en konkret metode, men jeg har erfaring, som jeg har oparbejdet, fordi jeg har stået i flere situationer med kvinder, der har været udsat for den seksuelle vold (...) det der med at mærke ind i, hvor klar hun er til at fortælle om det. (...) jeg har god erfaring med i hvert fald at få italesat det, så jeg i min samtale med kvinderne synes, jeg får lidt en fornemmelse af hvor.. Øhm.. Hvor klar hun er til at snakke om det. Og hvis hun ikke er så klar, så bruger jeg nogle gange i vores samtaler på sådan at snakke lidt udenom, lidt rundt om, indtil jeg mærker, at hun begynder at dele mere og mere omkring det.."

B/2 bruger et helt konkret værktøj. Hun har sat en plakat op på sit kontor, hvor alle voldstyper er repræsenteret på, som langsomt forbereder kvinden på, at samtalen om IPSV kommer på et tidspunkt.

Hun uddyber:

"(...) når jeg har haft en samtale med kvinden, så kan jeg mærke, om jeg skal tilgå spørgsmål om seksuel vold sådan lidt mere bagom, eller man kan spørge hende direkte. (...) Jeg føler, der er ret mange kvinder, der egentlig er villige til at snakke omkring det, men der er klart længere til den del af samtalen, end de praktiske ting altså. Det er klart den, der ligger, når man har haft 5 til 7, 8, 10 samtaler med kvinden."

C/3 beskriver også, at det er svært for kvinderne at tale om IPSV: "Udfordringen er ofte, at den seksualiserede vold kommer til udtryk lidt senere hen i samtalerne med. (...) Det er ofte ikke det kvinderne starter med at fortælle. Det er ofte den voldsform, som kvinderne ikke er interesseret i at fortælle om først."

En central og gennemgående opgave, som alle tre informanter beskrev, var at definere, hvad IPSV var for kvinderne.

A/1 fortalte: “(...) jeg vil sige, at der hvor kvinder måske ikke i første omgang har fortalt om, at der har været seksuel vold, har de måske slet ikke været klar over, at det har været seksuel vold. Så der prøver vi at italesætte, hvad vil det sige at blive udsat eller hvornår er det seksuel vold. Så når man, når et nej ikke bliver respekteret, eller når de, når de går med til sex for at få fred eller for at forhindre yderligere vold, at det så, er det seksuel vold. Så kan de godt få sådan en AHA-oplevelse af, nå, OK, det VAR jo det. Og så kan de godt mærke, at det jo er rigtigt. Det var også vold.”

Og B/2 beskrev i forbindelse med samme opgave i arbejdet med IPSV: “Det er primært faktisk det der med at snakke ind i at seksuel vold også er seksuel vold, selvom man er gift.. Altså det er den erkendelse, som bliver meget omdrejningspunktet for de samtaler, jeg har, når det er seksuel vold.” og fortsatte: “ Så den erkendelse i sig selv, kan jo være enormt overvældende: ‘er det ikke sådan at være i et forhold, at man skal være tilgængelig, når han har lyst?’... Og så bliver der jo meget snak om det, og igen meget om det der grænsesætning omkring kroppen og lyst generelt også (...)”

B/2 fortalte en historie om, hvor vigtig det var, at hun identificerede IPSV hos en kvinde på krisecenteret: “Jeg havde en kvinde, som var blevet filmet alle de gange hun havde haft samleje, og som faktisk ikke vidste, at det ligesom også var seksuel vold.. Sådan en øjenåbner for kvinden til at forstå hvad det egentlig er, hun har været igennem, og hvor grænseoverskridende det egentlig er, og lige den her konkrete sag gjorde faktisk også, at han blev dømt, fordi der var noget konkret materiale, som betød, at hun igen fik tilhold, og der var nogle forskellige ting, som fulgte med den erkendelse.. At det blev et nemmere forløb for hende og for hele sagen generelt..”

Og hun fortæller i den forbindelse, hvor vigtigt det er for en kompetence at kunne definere IPSV og at medarbejderne formår at starte samtalen med kvinderne: “Så det er igen en vigtighed i at forstå hvad seksuel vold egentlig er og vigtigheden i at snakke ind i det.. Også selvom det kan være svært for den, der sidder og skal samtale, men også for den der modtager.”

A/1: "Det er i hvert fald det at kunne skabe tryghed og (...) der skal være en relation. Jeg tænker, det skal føles trygt og tale om. Og det skal føles naturligt at tale om. (...) Og jo mere, vi kan fortælle om vores viden eller sådan vores erfaring med det. Det lettere bliver det for kvinden at åbne op for det - så vi prøver også at normalisere det lidt faktisk."

B/2 beskrev den kompetence, som hun fandt allervigtigst i håndteringen af IPSV:

" (...) jeg føler at det er vigtigt, at, på en eller anden måde, hvile nok i at snakke om seksualitet, så det føles naturligt for den der sidder over for at snakke om.. Derfor bliver den seksuelle vold skubbet til side, fordi at mange af dem, der sidder og snakker med kvinden selv, har svært ved at snakke om seksualitet. Og når det kan føles akavet, så kan det også være den, man sådan kommer til at rykke bagerst i køen, ikk'? Øhm. Så jeg tror, jeg synes, den første og vigtigste kompetence så bliver nok at være komfortabel med at snakke om seksualitet."

C/3 taler om sine tanker i forhold til kompetencer i arbejdet:

" (...)men det er meget det der med at lytte, men også den der... Min respons i det, tænker jeg virkelig er vigtig. Mine responser må ikke være negative, hvis man kan sige det... At være lyttende tænker jeg er især vigtig.. (...) Og så taler vi selvfølgelig med kvinden.. Det gør vi ret meget, men måske ikke lige så meget med den seksuelle vold.. (...) Hvordan vi taler om den seksuelle vold, hvor det tror jeg også er virkelig vigtigt altså.. at tale om, hvordan vi taler om den.... Øhm... Der er nogle kvinder, der har svært ved at sige bare f.eks. 'penis'.... Eller kønsdele.. Eller at tale om det detaljeret."

A/1 fortæller om den faglige opgave i at skabe tryghed og normalisere kvindernes respons på volden og følelse af skam:

" (...) Og det er jo sådan at generalisere og sige jamen... Det ER faktisk helt almindeligt, og også at det kan være almindeligt, at man føler sig skamfuld over, at have været udsat for det. Og skamfuld over ikke at kunne sige nej tydeligt nok, eller at have ladet sig.. Øh, udsætte for det.. (...) Og der oplever jeg faktisk, at det kan give en form for værdighed at fortælle om, at det var faktisk ikke i orden, det der skete. Det VAR et overgreb. (...) Og det har hun haft en strategi for (...). Måske at tie eller bare lade det gennemføre. At det var en strategi for at undgå noget ANDET vold. Det kan jeg se, kan give noget værdighed."

Forskningsspørgsmål 3

Hvordan oplever informanterne, at kvinderne på krisecentrene, som har været udsat for seksualiseret vold i parforhold, forholder sig til at tale om deres oplevelser?

Kvindernes baggrund

A/1 og C/3 havde forskellige oplevelser af, hvorvidt kvindernes kulturelle og religiøse baggrunde påvirkede samtalen om IPSV.

A/1 svarede nej til spørgsmålet og uddybede : “Jeg tror bare, det handler om det får spurgt ordentligt ind til det.”

Imens C/3 havde en anden oplevelse:

C: “(...) Der er også noget kulturelt forbundet med det, altså.. Der er nogle kulturer, der er svære at tale om den seksuelle vold, end der er i andre kulturer, fordi det handler også om frygt og ære, hvor der måske er mere på spil. Jeg har engang haft en kvinde.. Der oplevede jeg, at hun ikke havde sproget for det. Og det var også sprogbarrieren, der også gjorde det. Og den er virkelig svær.. Ja... Og når vi anvendte tolk, så var det ligesom om at tolken også havde svært ved at sige højt, hvad kvinden sagde.”

Barrierer

Alle tre informanter beskrev i interviewene andre forskellige barrierer, som de oplevede, at kvinderne på krisecentrene stod overfor, når det gjaldt samtalen om IPSV.

C/3 beskriver, hvordan hun mener, kvinderne kan opleve det som en grænseoverskridende opgave at dele deres oplevelser af IPSV, hvilket gør det vanskeligt at skabe en åben dialog om emnet.

C/3: "Det er ligesom om at hvis man satte os foran en fremmed; 'nu skal du bare høre', 'nu skal du fortælle det hele'.. Altså, det ville vi alle sammen have det rigtig svært ved. Og især når det kommer til den seksualiserede vold."

Alle tre informanter taler om tabuiseringen samt de skamfølelser, som de oplever, at kvinderne sidder med.

B/2: "(...) jeg mærker en kæmpe skam i kvinden omkring at snakke højt om de her ting, fordi at det er nogle ting, som typisk ikke er blevet delt med nogen andre overhovedet, og som kan være EKSTREMT voldsomme (...)"

A/1: "De er voldsomt traumatiseret af den seksuelle vold. Den er også skamfuld i forhold til mange andre voldsformer, ja..."

C/3: "Det er meget tabuiseret, det synes jeg. Det synes jeg, at vi oplever ofte (...)"

Og C/3 beskrev yderligere: "(...) især den seksualiserede vold... At den... Det er ikke noget, man har lyst til at dele med nogen. Den har man ikke lyst til at fortælle til nogen. Det er i forvejen svært for mange voldsudsatte at fortælle om den vold, de har været udsat for, men når man kommer til den seksuelle vold, så er det for mange nogle grænser, der er blevet overskredet, som man ikke er interesseret i at genbesøge... Og italesætte."

C/3 beskriver også, at det kan være svært for kvinderne at genfortælle deres historier om IPSV.

"(...) Altså... Hvis kvinderne skal fortælle om den seksuelle vold mange gange til mange forskellige... Det er der rigtig mange, der har rigtig svært ved. At tale om det igen og igen. Og især hvis de har lavet anmeldelse, og så hvis de skal fortælle det igen til afhøring med politiet. Og skal fortælle det igen til en retssag... (..) nogle vil sige, det er at retraumatisere.. Andre vil sige, det er en sårbarhed, fordi det er svært at tale om (...). De har sagt det én gang, og så har de ikke lyst til at tale om det igen (...)."

Men C/3 afslutter dog med den faglige sejr:

“Jeg synes, når det er, at kvinderne fortæller om den seksuelle vold, så er det som om nogen gange.. Åh, nu kommer det helt forkert ud, det her... Det kan man stå lidt med nogle gange, og tænke ‘OK, nu blev det tid’.. ‘Nu har hun vænnet sig til vores samtaler.’ ‘Nu er der kontakt!’ . Det kan lyde helt forkert, men det føles som en sejr nogle gange, når de begynder at fortælle om deres oplevelser. ‘Godt, hun kom ud med det.’.. Men det tager tid..”

Diverse

B/2 fremhæver, at medarbejderne bør have viden om emnet, men også peger på nødvendigheden af ekstern hjælp til at formidle specifik viden om seksualitet og intimitet for kvinderne. Det foreslås, at en ekstern ekspert kunne komme ud til krisecentret, for eksempel én gang om måneden, og holde foredrag for kvinderne i plenum. Denne tilgang kunne give kvinderne redskaber, som de kan bruge både under og efter opholdet.

Hun beskriver bl.a. også: “(...) Kæmpe tema for kvinderne også i forhold til (...) at skulle komme ud igen på den anden side og have intime relationer igen.. Og der er jo en hel masse, der eksisterer i kroppen på den måde.. Øhm. Som vil give rigtig, rigtig god mening at arbejde med på krisecentret.”

Informanten understreger, at der ikke er ressourcer til, at medarbejderne kan levere dette i det ønskede omfang, og at det derfor vil være nødvendigt med ekstern støtte.

Derudover var A/1 og B/2 optagede af antallet af kvinder på krisecentrene, der har været udsat for IPSV. På krisecenter 1 rapporterede A/1 en forekomst på 35% - altså 7% højere end landsgennemsnittet på krisecentrene.

“(...) Måske er der et mørketal. Men det kan også godt være, at det er, det faktisk er. (...) Men jeg tror måske, at vi er ret gode til at få kvinderne til at tale om det, og så kommer der så flere frem.”

Hvorimod at B/2 har en helt anden oplevelse med IPSV i sin praksis:

F: “Altså jeg kan jo ligesom læse mig frem til, at det ligesom er ca. 30% af kvinderne på krisecentrene, der har været udsat for seksualiseret vold i parforholdet.”

(...)

B/2: Altså bare for min helt egen personlige erfaring er de kvinder, jeg har snakket med.. Det er MEGET mere end 30%.

(...)

“Det er jo altså størstedelen af de kvinder, jeg har samtale med på krisecentret, der har været seksuelt overskredet på den ene eller på den anden måde”.

Diskussion

I dette afsnit diskuteres undersøgelsens forskningsspørgsmål ét ad gangen med afsæt i interviewdata og relevant baggrundsviden. Gennemgangen understøttes af udvalgte citater fra informanterne, som belyser centrale pointer og nuancer. I tråd med den hermeneutiske tilgang har fortolkningen af materialet bevæget sig cirkulært mellem del og helhed – hvor enkelte udsagn har kastet nyt lys over større sammenhænge, og hvor helheden igen har nuanceret forståelsen af delene. Denne fortolkning bevægelse har ikke blot gjort det muligt at sammenholde empiri og teori, men har også åbnet for nye perspektiver og erkendelser, som er inddraget løbende for at nuancere forståelsen af de forhold, der præger arbejdet med IPSV på krisecentre.

Forskningsspørgsmål 1

Hvordan beskriver informanterne krisecentrenes rammer og de faglige metoder, der anvendes til at håndtere kvinder, der har udsat for seksualiseret vold i parforhold?

Mangel på fælles faglighed og uddannelse i IPSV på krisecentrene

Et centralt fund i undersøgelsen er, at ingen af de tre informanter oplever, at der eksisterer en fælles, systematisk faglig tilgang til arbejdet med IPSV på deres respektive krisecentre. Denne erfaring peger direkte på forskningsspørgsmålets kerne: Hvilke faglige metoder anvendes – og hvilke mangler gør sig gældende?

En af informanterne udtrykker, at både hende selv, kollegaer og ledelse havde erkendt den manglende viden og fortalte:

“(...) krisecentret har i hvert fald ikke sørget for, at vi har en ensformig viden indenfor området. (...) vi har ligesom ikke en køreplan for, hvordan vi arbejder omkring det sammen med kvinden, hvilket jeg synes er ret ærgerligt (...)”

Dette kan vidne om et betydeligt kompetencegab, hvor fraværet af fælles faglighed og systematiske retningslinjer kan skabe usikkerhed og sårbarhed i indsatsen på krisecenteret.

Denne faglige uensartethed betyder, at hjælpen i praksis kan blive afhængig af den enkelte medarbejders personlige erfaringer og individuelle initiativ, frem for en fælles, evidensbaseret og koordineret indsats. Som en konsekvens risikerer kvinder, der har været udsat for IPSV, at møde en praksis præget af tilfældigheder frem for fagligt funderede og forankrede strategier. Dette kan skabe følelse af at blive overset, misforstået, og potentielt retraumatisere kvinderne i mødet med et system, der egentligt er skabt til at hjælpe dem.

To informanter efterlyste fælles metoder og faglige redskaber til håndteringen af IPSV i deres daglige arbejde, og informant A/1 var særligt bevidst om, at: “De kan selvfølgelig blive rigtig berørt af at tale om det igen og også retraumatiseres, ja...”

Informanternes udsagn illustrerer et tydeligt spænd mellem intention og praksis: Intentionen om at møde kvinderne med faglighed er til stede, men uden en ensrettet tilgang risikerer praksis at skade snarere end at hjælpe.

To informanter nævner brugen af konkrete metoder som Response Based Practice eller henvisning til Socialstyrelsens rapport, der undersøger vold i nære relationer. Det indikerer, at der eksisterer viden og redskaber, som kan understøtte arbejdet med IPSV. Men når disse redskaber anvendes individuelt og ikke er forankret i et fælles fagligt fundament, reduceres deres potentiale til spredte enkelte initiativer uden organisatorisk bærekraft. Uden tydelig strukturel forankring bliver disse praksisser sårbare og både vanskelige at vedligeholde, evaluere eller udvikle på.

Denne mangel på fælles faglighed og ensartet praksis bekræftes i rapporten af Bertelsen et al. (2019), som peger på, at der generelt savnes en fælles faglig forankring i arbejdet med IPSV på krisecentrene. Rapporten dokumenterer, at der er store variationer i, hvordan IPSV håndteres, registreres og forstås, hvilket yderligere understøtter behovet for nationale retningslinjer og fælles faglige standarder.

Det politiske ansvar

De faglige rammer og metoder, som informanterne oplever på krisecentrene, kan ikke adskilles fra den strukturelle og politiske kontekst, de også er indlejret i. Tendensen om manglende faglighed i forbindelse med IPSV står i skærende kontrast til kravene i Europarådets Istanbulkonvention.

Konventionen understreger vigtigheden af, at fagpersoner, der arbejder med voldsudsatte, skal have adgang til specialiseret uddannelse i kønsbaseret vold – herunder seksualiseret vold. Danmark har forpligtet sig på at sikre, at fagfolk modtager uddannelse med henblik på at forebygge og opdage tilfælde af vold, yde støtte og samarbejde med relevante aktører. (Baumbach, Mine, & Søberg, 2024, s. 21–22)

Når ingen af informanterne har modtaget målrettet uddannelse i IPSV, peger det på en potentiel politisk forsømmelse af en ellers forpligtende opgave.

Endelig er det værd at nævne, at IPSV ofte er usynlig i både beskrivelser af faglige metoder til mødet med kvinder udsat for partnervold og politiske strategier. IPSV er f.eks. kun nævnt to gange i regeringens nyeste handleplan for vold i parforholdet. IPSV nævnes kun overfladisk og blot som én af flere nævnte voldsformer uden særskilt fokus eller definition. (Transportministeriet, Ligestillingsafdelingen, 2023) Den manglende politiske og faglige synlighed kan altså virke til at forplante sig ned gennem systemet – og afspejler sig måske i den hverdag, informanterne beskriver i forhold til manglende uddannelse og faglighed.

Manglende fælles terminologi og definitioner

En stor udfordring i arbejdet med IPSV er, at der mangler fælles faglige begreber og klare definitioner (Bagwell-Gray et al., 2015). Det skaber problemer både i forskningen, i dokumentationen og i den konkrete støtte, som kvinder modtager på krisecentre af personalet.

Fordi der ikke findes en bredt anerkendt definition af IPSV, bliver det ofte op til den enkelte medarbejder – typisk socialrådgivere og pædagoger med generalistbaggrunde – at vurdere, hvad der er seksualiseret vold i et forhold og hvad, der er ‘normal’ seksuel adfærd (Bertelsen et al., 2019). Dette er problematisk, da fokus ofte rettes mod fysisk vold, da den for mange er nemmere at forholde sig til - mens andre, måske mere skjulte og systematiske former – som

seksuel tvang, ydmygelse, kontrol over kvindens krop og seksualitet samt grænseoverskridende adfærd uden fysisk kontakt – risikerer at blive overset. Det fører til et forsimplet billede af IPSV og øger risikoen for at kvindernes oplevelser hverken genkendes, håndteres eller registreres.

Manglende registrering og dokumentation af IPSV

Et centralt aspekt af de rammer og metoder, som informanterne beskriver i arbejdet med kvinder udsat for IPSV, handler om strukturer og praksisser for registrering og dokumentation.

Når IPSV ikke defineres klart, bliver det både vanskeligt at måle og at dokumentere omfanget af problemet, især på krisecentrene, hvor personalet er ansvarlig for at registrere de voldsformer, de enkelte kvinder har været udsat for. Uden en entydig definition risikerer man at overse eller ikke registrere voldsformer, fordi de måske ikke bliver identificeret.

En af informanterne, A/1, beskriver, hvordan seksuel vold bliver behandlet som et spørgsmål i et standardiseret afkrydsningsskema i forbindelse med visitationssamtalen.

Hun siger: “Jeg vil sige, at det er jo faktisk et af de første spørgsmål, vi stiller, når de er til visitationssamtale. Det er hvilke voldsformer de har været udsat for. (...) Og der spørger jeg så, om de har været udsat for seksuel vold, og det er simpelthen bare sådan et afkrydsningsskema.”

Dette viser, hvordan en sådan tilgang kan føre til en overfladisk behandling af et komplekst og følsomt emne. A/1 understreger videre, at de ikke altid går dybere ind i spørgsmålet om seksuel vold, hvis kvinden blot bekræfter det i afkrydsningsskemaet: “(...) måske går (vi) ikke dybere ind i den seksuelle vold, hvis de svarer ja til det der (til visitationssamtalen), og man kan også hurtigt mærke, om de har lyst til at tale om det allerede der.”

Flere andre fagprofessionelle på krisecentrene deler denne erfaring, og ifølge Bertelsen et al. (2019) viser det sig, at personalet sjældent registrerer former for seksuel vold, som ikke klart kan afgrænses i tid og rum. Eksempler på dette inkluderer: seksuelle handlinger, som kvinden kun har "samtykket" til, fordi alternativet ville være værre; seksuelle overgreb, der ikke

nødvendigt føles voldelige, fordi de foregår i en kontekst præget af psykisk vold og kontrol; samt seksuel vold, der finder sted over tid uden fysiske skader.

Derudover viser interviewene med de tre informanter, at de oplever, at kvinderne på krisecentrene ofte har svært ved at åbne op om IPSV.

En af informanterne, C/3, forklarer: “Udfordringen er ofte, at den seksualiserede vold kommer til udtryk lidt senere hen i samtalerne. (...) Det er ofte ikke det kvinderne starter med at fortælle. Det er ofte den voldsform, som kvinderne ikke er interesseret i at fortælle om først.”

Og B/2 beskriver:

“(...) Jeg føler, der er ret mange kvinder, der egentlig er villige til at snakke omkring det, men der er klart længere til den del af samtalen, end de praktiske ting altså. Det er klart den, der ligger, når man har haft 5 til 7, 8, 10 samtaler med kvinden.”

Denne forsinkelse i, hvornår kvinden føler sig tryk nok til at tale om seksualiseret vold, giver anledning til at overveje, hvordan længden af opholdet på krisecentret påvirker kvindens mulighed for at åbne op. Længden på kvindernes ophold på krisecentrene kan variere af flere årsager. Det kan skyldes, at deres situation endnu ikke er afklaret, og at de vender tilbage til voldsudøver. Desuden kan kvindernes ophold blive påvirket af sikkerhedsmæssige årsager, hvor de bliver flyttet til et andet sted for at beskytte dem mod yderligere vold eller trusler. Derudover kan kvinderne hurtigt finde egen bolig, hvilket resulterer i et kortere ophold og mange andre årsager.

Ifølge statistikkerne for 2023 (Danmarks Statistik, 2023) varierer varigheden af ophold på krisecentrene markant. 12,8% opholder sig i højst 5 døgn, imens 24,1% opholder sig på krisecentret i 6-30 døgn. Der er en stor andel, 36,1 %, som opholder sig i 31-119 dage, mens 24,9 % opholder sig i 120-364 dage, og 2,1 % opholder sig hele året. Hvis kvinderne først åbner op om den seksualiserede vold efter flere samtaler og derfor langt inde i deres ophold – betyder det, at mange kvinder, især dem med kort ophold, ikke vil få den nødvendige opmærksomhed på den IPSV, de har været udsat for.

Dette belyser et væsentligt problem i relation til personalets faglighed i forhold til registrering og dokumentation af IPSV og de rammer, de arbejder i. Da mange kvinder måske ikke bliver vurderet med henblik på seksualiseret vold i den indledende fase af deres ophold – eller slet ikke taler om det – risikerer de at blive overset i dataindsamlingen. Dette skaber et potentielt skævt billede af voldens karakter og omfang på krisecentrene, da IPSV i mange tilfælde ikke bliver korrekt registreret eller håndteret.

Et eksempel på, hvordan dataindsamlingen kan blive forvrænget, er den systematiske dataindsamling fra krisecentrene, som foretages af Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK). LOKK's årlige statistik bygger på de afkrydsningsskemaer, der udfyldes ved hver indflytning på et krisecenter. Hvis der imidlertid er forskellige fortolkninger af, hvad IPSV omfatter, kan de indsamlede data blive unøjagtige og utilstrækkelige. Denne manglende præcision i dataindsamlingen har alvorlige konsekvenser, da disse data bruges som grundlag for politiske beslutninger og prioritering af ressourcer. En utilstrækkelig registrering af IPSV kan føre til fejlagtige konklusioner om voldens omfang og de specifikke behov, kvinderne har.

Dette understøtter vurderingen i Bertelsens et al. (2018)s rapport om, at andelen af kvinder på krisecentre, der har været udsat for IPSV, sandsynligvis er højere end de 28 %, der fremgår af de officielle registreringer.

Opsamling på forskningsspørgsmål 1

De tre interviews i denne undersøgelse giver indblik i, hvordan disse specifikke informanter oplever krisecentrenes rammer og de faglige metoder relateret til arbejdet med IPSV. Deres beretninger peger på flere udfordringer i deres respektive praksisser, herunder hvad de beskriver som en mangel på fælles faglige metoder, utilstrækkelig uddannelse og fravær af systematiske tilgange. Disse oplevelser kan ses i sammenhæng med den bredere faglige og politiske kontekst, som informanterne opererer inden for.

Særligt fremtrædende i særligt to af disse interviews er informanternes beskrivelse af et spændingsfelt mellem deres intention om at hjælpe og deres oplevelse af manglende faglige redskaber.

De tre informanter beretter om udfordringer med definitioner og terminologi i deres eget arbejde med at identificere, registrere og håndtere IPSV, hvilket ifølge deres erfaringer kan påvirke deres vurdering af voldens omfang. I interviewene fremgår det, hvordan disse specifikke medarbejders personlige erfaring og initiativ ofte bliver afgørende i deres individuelle praksis.

Forskningsspørgsmål 2

Hvordan vurderer og anvender informanterne deres viden og faglighed i arbejdet med kvinder, der har været udsat for seksualiseret vold i parforhold?

Informanternes praksis

En af de mest gennemgående indsigter i denne undersøgelse er den afgørende rolle, personalet på krisecentrene spiller i særligt identificeringen af IPSV. Selvom personalet ikke nødvendigvis varetager behandlende funktioner som f.eks. nogle interne psykologer, indtager de en betydelig rådgivende og brobyggende rolle. Dette gælder både i forhold til at støtte kvindernes erkendelsesproces, yde psykoedukation og forberede dem på mulige juridiske og myndighedsmæssige opfølgninger – herunder eksempelvis politiafhøringer.

Personalets evne til at opfange nuancer, stille de rette spørgsmål og sprogliggøre kvindens oplevelse af seksualiseret vold kan blive et afgørende vendepunkt i kvindens forståelse af, hvad hun har været udsat for. A/1 beskriver det således:

“(…) jeg vil sige, at der hvor kvinder måske ikke i første omgang har fortalt om, at der har været seksuel vold, har de måske slet ikke været klar over, at det har været seksuel vold. Så der prøver vi at italesætte, hvad vil det sige at blive udsat (...). Så kan de godt få sådan en AHA-oplevelse af, nå, OK, det VAR jo det. Og så kan de godt mærke, at det jo er rigtigt. Dét var også vold.”

Et andet eksempel er historien om en kvinde, som B/2 var kontaktperson for:

“Jeg havde en kvinde, som var blevet filmet alle de gange hun havde haft samleje, og som faktisk ikke vidste, at dét ligesom også var seksuel vold.. Sådan en øjenåbner for kvinden til at forstå hvad det egentlig er, hun har været igennem, og hvor grænseoverskridende det egentlig er, og lige den her konkrete sag gjorde faktisk også, at han blev dømt, fordi der var noget konkret materiale, som betød, at hun igen fik tilhold, og der var nogle forskellige ting, som fulgte med den erkendelse.. At det blev et nemmere forløb for hende og for hele sagen generelt..”

I dette tilfælde var det afgørende, at informanten B/2 formåede at identificere kvindens oplevelser som IPSV – det var ikke sikkert, at kvinden selv var nået frem til den erkendelse. Denne situation afspejler derudover, hvordan hendes vurdering og sprogliggørelse af kvindens oplevelse spillede en central rolle i erkendelsesprocessen – og dermed, hvordan fagligheden aktivt blev bragt i spil i mødet med IPSV.

Når kvindens erkendelse er tæt forbundet med fagpersonens evne til at tolke og rammesætte erfaringer, bliver manglen på specialiseret viden et vigtigt tema. To af de tre informanter sår tvivl om, hvorvidt deres tilgang til IPSV overhovedet kan betegnes som metodisk eller faglig. De påpeger dog alle tre, at deres viden om IPSV primært stammer fra praksiserfaring, personlig interesse og sparring med kollegaer – frem for systematisk, professionsbaseret uddannelse. Det betyder, at deres faglighed ofte er situationsbåret og afhænger af den enkelte fagpersons erfaring og tryghed i komplekse samtaler, hvilket kan skabe ulighed i den støtte, kvinderne modtager.

A/1 beskriver, hvorfor hun er tryk i arbejdet med IPSV: ”Jamen, det tror jeg er på grund af mit arbejde i Børnetelefonen. (...) fordi jeg virkelig har mange samtaler deroppe. Både om sex, men også om overgreb og svære samtaler. (...) jeg bliver ikke bange for, om jeg ikke kan klare det eller ikke tåle at høre det, fordi det ved jeg, jeg kan.. Så alene det, tror jeg hjælper lidt. (...) det kan jeg sagtens sige nu hvor jeg har arbejdet i det i 8 år, men.. Jeg kan dårligt huske, hvordan det var i starten.”

Samtidig fremhæver hun en professionsmæssig skævhed: at det oftere er pædagoger frem for socialrådgivere, der tør stille spørgsmål om seksuel vold. Det antyder, at faglighed her ikke nødvendigvis er knyttet til uddannelsesbaggrund, men til erfaring og måske til en professionskultur, hvor visse emner (som seksualitet og vold) er mere eller mindre tabu. Det bekræftes også af udsagnet:

“(…) måske skyldes det, at de ikke er så hjemmevant i det. Måske kræver det, at man har prøvet det nogle gange (…)”

Dette åbner op for en vigtig diskussion om behovet for systematisk kompetenceudvikling. Når fagligheden bliver situationsbåret og personafhængig, risikerer man, at kvaliteten af hjælpen afhænger af “hvem der er på vagt” – hvilket skaber ulighed og usikkerhed i en sammenhæng, hvor kontinuitet og tillid er afgørende. Dette peger direkte tilbage på forskningsspørgsmålet, idet det tydeliggør, at informanterne ofte må kompensere for manglende formel viden med praksiserfaring og personlig robusthed – en vigtig indsigt i, hvordan dette personale vurderer og anvender deres faglighed.

Informanterne beskriver, hvordan arbejdet med IPSV forudsætter evnen til at skabe et tillidsfuldt og ikke-dømmende rum. Det handler ikke kun om at stille spørgsmål, men også om at facilitere en erkendelsesproces, der respekterer kvindens tempo og fortælling. Dette ses f.eks. i B/2’s brug af mere indirekte metoder – som en plakat over voldstyper – der fungerer inviterende frem for konfronterende, og hvor hun meget bevidst benytter sig af sin situationsfornemmelse og intuition i forhold til at mærke ind i, hvordan og hvornår hun skal begynde samtalen med IPSV med den enkelte kvinde.

Belastning og behovet for støtte

Alle tre informanter gjorde uafhængigt brug af ordet “*voldsom*”, når de beskrev kvindernes historier.

B/2: “(…) det er nogle ting, som typisk ikke er blevet delt med nogen andre overhovedet, og som kan være EKSTREMT voldsomme (…)”

A/1: “(…) det er også nogle ret voldsomme.. Øhm.. Historier, man får fra kvinderne, og det betyder jo meget, hvordan det bliver modtaget, ikk’?”

C/3: “(…) Vi bruger os selv så meget som redskab, når du lytter så meget og rådgiver så meget. (...) Jeg er også blevet påvirket af det... Især en gang, hvor der var en... Der var rigtig

meget i den sag, med en kvinde, hvor der var også trusler på livet og gentagne voldtægter. Det er voldsomme fortællinger (...). Det påvirker os meget. (...)"

Disse udsagn peger på, at arbejdet med IPSV for informanterne ikke blot er fagligt komplekst, men også følelsesmæssigt krævende. Når personalet står alene med disse fortællinger – uden tilstrækkelig specialviden og organisatorisk støtte – opstår der ikke bare faglig usikkerhed, men også risiko for mental overbelastning. Dette bekræftes af forskning i *secondary traumatic stress* (Barker et al., 2019) som beskriver, hvordan fagpersoner, der arbejder med traumatiserede borgere, selv kan blive belastede af de historier, de hører.

Traumeinformeret praksis som faglig og organisatorisk ramme

En traumeinformeret tilgang integrerer både psykologisk viden og konkrete metoder til at sikre, at borgeren mødes med forståelse, forudsigelighed og respekt for egne grænser. Denne tilgang tager højde for, hvordan vold og traumer påvirker individets tillid, nervesystem og reaktioner – og hvordan fagpersoner kan understøtte kvinderne gennem trygge relationer (Social -og Boligstyrelsen, 2023).

Flere af informanternes beskrivelser peger på, at de allerede anvender traumesensitive greb – eksempelvis B/2's brug af plakater over voldstyper som en ikke-konfronterende metode, og hendes 'mærken ind i', hvornår kvinden er parat til samtalen om IPSV. Dog sker dette typisk på baggrund af personlig erfaring og intuition, snarere end som del af en fælles faglig og organisatorisk ramme.

Som C/3 afslutningsvis siger:

"(...) Så skal der større fokus på det (IPSV), det synes jeg, det skal. Hvordan vi taler med kvinderne, hvordan vi stiller spørgsmål, hvilke responser, mere fokus på.. Og evaluering på hvilken effekt det har også, når vi gør de her ting."

Forskning i professionsarbejde og traumebehandling bekræfter dette behov: En traumeinformeret tilgang forudsætter, at hele organisationen har en fælles forståelse og praksis – ikke kun de individuelle initiativer. Det kræver systematisk supervision, efteruddannelse og ledelsesmæssig opbakning. Når faglighed primært hviler på personlig erfaring, efterlades både kvinder og personale i en sårbar position – både fagligt og

menneskeligt. (Social -og Boligstyrelsen, 2023)

Opsamling af forskningsspørgsmål 2

Interviewene med de tre informanter giver indblik i, hvordan disse specifikke fagpersoner vurderer og anvender deres faglighed i arbejdet med IPSV. Deres beretninger peger på en praksis, der for disse informanter synes at være individuelt forankret frem for systematisk funderet. De beskriver, hvordan de oplever at spille en rolle i kvindernes erkendelsesproces, særligt i forhold til at identificere og sprogliggøre IPSV - et arbejde de primært udfører baseret på personlig erfaring, intuition og interesse.

Et fælles træk i de tre informanternes beskrivelser er omtalen af "voldsomme" fortællinger, som de møder i deres arbejde uden nødvendigvis at have den faglige støtte, de efterspørger. Dette antyder et muligt spændingsfelt mellem den enkeltes personlige ressourcer og behovet for organisatorisk opbakning. I disse specifikke interviews fremstår der en variation i faglig tilgang, hvor kvaliteten af støtten potentielt kan være afhængig af den enkelte medarbejders erfaring og tryghed.

Forskningsspørgsmål 3

Hvordan oplever informanterne, at kvinderne på krisecentrene, som har været udsat for seksualiseret vold i parforhold, forholder sig til at tale om deres oplevelser?

Skam og tabuisering som grundlæggende barrierer

Informanternes beretninger tegner et billede af, at de oplever, at skam og tabu udgør fundamentale barrierer for kvindernes evne til at italesætte seksuel vold i samtaler med personalet på krisecentrene. Som B/2 udtrykker det:

” (...) jeg mærker en kæmpe skam i kvinden omkring at snakke højt om de her ting, fordi at det er nogle ting, som typisk ikke er blevet delt med nogen andre overhovedet (...) ”

Denne observation underbygges af nyere forskning om barrierer for hjælpsøgning (Wright, Anderson, Phillips, & Miyamoto, 2022), der peger på, at stigmatisering og tabuisering af seksualiseret vold i parforhold forhindrer mange kvinder i at søge hjælp.

Det er bemærkelsesværdigt, at alle tre informanter selvstændigt fremhæver tabu og skam som afgørende faktorer. Dette kan indikere, at disse følelser ikke blot er individuelle og isolerede reaktioner, men kan indikere en tendens i forhold til nogle strukturelle barrierer, der er forankret i sociale og kulturelle normer omkring seksualitet, parforhold og vold.

Som A/1 bemærker:

”De er voldsomt traumatiseret af den seksuelle vold. Den er også skamfuld i forhold til mange andre voldsformer, ja...”

Denne skamfølelse udgør ikke bare en hindring for at søge hjælp, men påvirker også måden, hvorpå kvinderne måske forstår og kategoriserer deres egne oplevelser med IPSV.

A/1's beskriver, hvordan hun arbejder med at normalisere og legitimere kvindernes følelser og reaktioner med skam: "(...) Det ER faktisk helt almindeligt, og også at det kan være almindeligt, at man føler sig skamfuld over, at have været udsat for det. Og skamfuld over ikke at kunne sige nej tydeligt nok, eller at have ladet sig.. Øh, udsætte for det.. (...)"

Denne tilgang, hvor fagpersonen aktivt bekræfter kvindens oplevelse som et reelt overgreb og hendes reaktioner som normale, synes at være afgørende for at bryde tabuet og skabe en åbning for dialog.

C/3's beskriver det nemlig som en "faglig sejr", når kvinderne begynder at fortælle om deres oplevelser med IPSV. C/3 fortæller, at det afspejler den gradvise tillidsskabelse, der er nødvendig, når de oplever, at kvinderne har svært ved at dele deres erfaringer: "OK, nu blev det tid'.. 'Nu har hun vænnet sig til vores samtaler.' 'Nu er der kontakt!'.

Sproglige og begrebsmæssige udfordringer

Et andet centralt tema som to af informanterne beskriver i forhold til kvindernes samarbejde i forhold til IPSV er kvindernes sproglige udfordringer i forhold til at beskrive deres oplevelser. C/3 beskriver, hvordan mange kvinder har svært ved at anvende konkrete ord for kroppen:

“ (...) Der er nogle kvinder, der har svært ved at sige bare f.eks. ‘penis’.... Eller kønsdele.. Eller at tale om det detaljeret.”

Denne sproglige barriere gør det endnu sværere for kvinderne at sætte ord på og dele de grænseoverskridende oplevelser med deres kontaktperson.

Dette understøttes af studiet ‘Help-Seeking and Barriers to Care in Intimate Partner Sexual Violence’ af Wright et al. (2023) som fremhæver, at kvinder ofte har vanskeligt ved at identificere deres oplevelser som vold, netop fordi de mangler sproglige og begrebsmæssige rammer. Informanternes perspektiver stemmer overens med forskning, der viser, at mange kvinder mangler et præcist sprog til at udtrykke deres erfaringer med IPSV.

Kulturel baggrund som potentiel barriere

Et andet komplekst tema er spørgsmålet om, hvorvidt informanterne oplever, at kulturel baggrund påvirker kvindernes evne eller villighed til at tale om IPSV i samarbejdet. Her fremtræder en interessant uenighed blandt informanterne.

I 2023 blev ca. 3.000 kvinder indskrevet på kvindekrisecentre, og af disse havde 44 % et andet oprindelsesland end Danmark. (Danmarks Statistik, 2023.)

Ifølge Wright et al. (2022) kan kulturelle normer omkring sex og ægteskab, især i meget patriarkalske eller religiøse kulturer, gøre det sværere at erkende seksuelle overgreb som vold

for kvinderne. Denne kulturelle påvirkning afspejles i informanternes observationer, hvor C/3 beskriver, at hun i sin praksis oplever, at visse kulturer har en højere grad af tabu omkring seksualiseret vold.

Hun siger: “(...)der er nogle kulturer, der er svære at tale om den seksuelle vold, end der er i andre kulturer, fordi det handler også om frygt og ære, hvor der måske er mere på spil.” Og uddyber:

“(...) Jeg har engang haft en kvinde.. Der oplevede jeg, at hun ikke havde sproget for det. Og det var også sprogbarrieren, der også gjorde det. Og den er virkelig svær.. Ja... Og når vi anvendte tolk, så var det ligesom om at tolken også havde svært ved at sige højt, hvad kvinden sagde.”

Tilgængæld svarede A/1 at hun ikke oplevede, at kulturel baggrund havde væsentlig betydning: “Jeg tror bare, det handler om det får spurgt ordentligt ind til det.” Denne forståelse virker til at lægge vægt på relationen mellem den, der stiller spørgsmålene, og den, der fortæller om IPSV. Det kunne det tyde på, at A/1 ser kommunikationen som en interaktiv proces, hvor den rigtige tilgang kan give kvinden mulighed for at genkende og udtrykke sine erfaringer, uanset hendes kulturelle baggrund.

Dette understreger behovet for en nuanceret forståelse af kulturelle faktorerers betydning. C/3's observation om tolkens ubehag ved at oversætte kvindens beretning indikerer nemlig, at sprogbarrierer også kan være kulturelt betinget.

Opsummering af forskningsspørgsmål 3

De tre informanternes beretninger giver indblik i deres oplevelser af kvindernes forhold til at tale om IPSV. De beskriver skam og tabu som væsentlige elementer i kvindernes udfordringer med at italesætte deres erfaringer, og hvordan de arbejder med at normalisere følelser og skabe gradvis tillid.

To informanter fremhæver sproglige udfordringer, hvor de oplever, at nogle kvinder mangler ord til at beskrive deres erfaringer med IPSV - en observation, der genfindes i nyere forskning om barrierer for at identificere og udtrykke erfaringer med seksualiseret vold.

Interessant er informanternes forskellige perspektiver på betydningen af kulturel baggrund. Mens C/3 beskriver kulturelle faktorer som betydningsfulde, oplever A/1 den fagprofessionelles tilgang som mere afgørende. Denne forskel illustrerer, hvordan fagpersonernes varierende erfaringer kan forme deres forståelse og praksis med IPSV på krisecentrene.

Styrker og svagheder ved undersøgelsen

Denne undersøgelses design og gennemførelse indebærer både metodiske styrker og svagheder, som kan have betydning for undersøgelsens resultater.

Et forudgående kendskab til feltet indebærer styrker og svagheder. På den ene side muliggør det en særlig indsigt og forståelse, men på den anden side kan det være vanskeligt fuldstændigt at frigøre sig fra egne erfaringer og antagelser.

En væsentlig styrke er det indledende litteraturstudie, som har sikret et solidt teoretisk fundament og bidraget til udviklingen af en struktureret interviewguide. Dette har understøttet en fokuseret og relevant kvalitativ dataindsamling.

Den kvalitative tilgang gav mulighed for dybdegående indsigt i informanternes perspektiver, hvilket er en styrke i forhold til undersøgelsens formål.

Antallet af informanter var begrænset til tre, hvilket kan udgøre en metodisk svaghed. Det lave antal reducerer undersøgelsens bredde og kan gøre det vanskeligt at identificere variationer og mønstre på tværs af forskellige perspektiver.

Rekrutteringsmetoden bestod af en kombination af tre forskellige strategier, og kan indeholde svagheder:

1. rekruttering gennem netværk
2. rekruttering på tidligere arbejdsplads
3. henvendelser på forskellige krisecentre, hvor en enkelt indvilligede i at deltage

Én af informanterne blev rekrutteret via en fælles bekendt, hvilket indebærer et element af netværksbaseret udvælgelse. Selvom der ikke var en forudgående relation mellem interviewer og informant, kan sådanne forbindelser medføre en vis risiko for bias, da sociale netværk ofte former delte erfaringer eller perspektiver, hvilket kan begrænse variationen i datagrundlaget.

En potentiel styrke ved undersøgelsen er en allerede etableret relation til en enkelt informant, som er en tidligere kollega. Relationen kan have understøttet, at informanten følte sig tryk ved at dele erfaringer og refleksioner. Dog udgør netop relationen også en potentiel svaghed, idet svarene kan have været præget af tidligere faglige samtaler eller forudgående kendskab til hinandens faglige roller. Dette blev imødegået gennem kritisk refleksion over egen

forforståelse både i dataindsamlingen og i analysefasen samt ved at give informanten mulighed for at udtrykke forbehold undervejs i interviewet.

En metodisk styrke ved undersøgelsen er kombinationen af en deduktiv og induktiv tilgang i analysen. Det deduktive udgangspunkt – med afsæt i forskningsspørgsmålene – har bidraget til en målrettet og struktureret analyse, hvor centrale perspektiver blev tydeligt belyst.

Samtidig blev analysen åbnet op gennem en induktiv proces, hvor undertemaer opstod direkte fra interviewmaterialet. Denne kombination har styrket undersøgelsen ved både at sikre analytisk og give plads til uforudsete indsigter.

Dog rummer begge tilgange metodiske udfordringer. Den deduktive tilgang kan begrænse nye perspektiver, hvis analysen i for høj grad styres af de oprindelige spørgsmål. Omvendt kan den induktive tilgang føre til usikkerhed omkring, hvorvidt de fremanalyserede undertemaer er dækkende for dataen. For at imødegå disse svagheder er analysen gennemført med en bevidst refleksion over forforståelser og med løbende justeringer undervejs, blandt andet gennem formuleringen af et nyt overordnet tema 'diverse', der opstod på baggrund af dataen.

Konklusion

Formålet med dette speciale har været at belyse krisecenterpersonalets oplevelser, perspektiver og praksisser i arbejdet med kvinder udsat for seksualiseret vold i parforhold.

Gennem tre semistrukturerede interviews og en fænomenologisk-hermeneutisk tilgang har undersøgelsen søgt at skabe indsigt i et område, der hidtil har været præget af begrænset forskning i en dansk kontekst.

Undersøgelsen viser, at de tre informanter oplever forskellige udfordringer i deres arbejde med seksualiseret vold i parforhold. De beskriver en praksis, hvor fælles faglige metoder og systematiske tilgange ofte erstattes af individuelle erfaringer og personligt initiativ. Informanterne beretter om udfordringer med at definere og italesætte seksualiseret vold, hvilket kan påvirke både identificeringen og registreringen af denne voldsform.

Særligt bemærkelsesværdigt er spændingsfeltet, som to af informanterne beskriver, mellem deres intention om at hjælpe og oplevelsen af manglende faglige redskaber. Dette kommer til udtryk gennem deres beskrivelser af, hvordan de trækker på personlige erfaringer, intuition og personlig interesse snarere end specialiseret uddannelse i deres arbejde med kvinderne.

I forhold til kvindernes forhold til at tale om deres oplevelser med seksualiseret vold, fremhæver informanterne skam og tabu som væsentlige barrierer. Informanterne beretter om, hvordan de arbejder med at normalisere følelser og skabe gradvis tillid i relationen til kvinderne. To af informanterne beskriver desuden sproglige udfordringer, hvor de oplever, at nogle kvinder mangler ord til at beskrive deres erfaringer.

Interessant er også de varierende perspektiver på betydningen af kulturel baggrund, som illustrerer, hvordan fagpersonernes forskellige erfaringer kan forme deres forståelse og praksis med seksualiseret vold på krisecentrene.

Det er vigtigt at understrege, at disse fund er baseret på tre informanters subjektive oplevelser og derfor ikke kan generaliseres til at gælde for alle krisecentre eller fagpersoner i feltet. Undersøgelsen giver dog værdifulde indsigter i nogle af de udfordringer og kompleksiteter, som kan præge arbejdet med seksualiseret vold i parforhold på krisecentre.

Undersøgelsen peger på behovet for at styrke den faglige ramme omkring arbejdet med seksualiseret vold i parforhold. Dette omfatter potentielt udvikling af fælles faglige metoder, specialiseret uddannelse og måske endda en traumeinformeret tilgang, der rækker ud over individuelle initiativer. Ligeledes fremhæves vigtigheden af at understøtte personalet gennem supervision og efteruddannelse, særligt i lyset af de "voldsomme" fortællinger, de møder i deres praksis.

Disse indsigter inviterer til videre forskning i, hvordan krisecentrenes rammer og praksis kan udvikles til i højere grad at understøtte arbejdet med seksualiseret vold i parforhold, samt hvordan personalet bedst kan støttes i dette komplekse arbejde. Herunder kunne det være relevant at undersøge, hvordan man kan udvikle mere ensartede definitioner og registreringspraksisser for at sikre, at seksualiseret vold i parforhold får den nødvendige opmærksomhed i både praksis, forskning og politik.

Litteraturliste

Bøger

Baumbach, T., Mine, L. K., & Søberg, T. (red.). (2024). *Partnervold og partnerdrab – samfundets blinde vinkel* (1. udg., 2. oplag). Djøf Forlag.

Brinkmann, S., & Teglgård, L. (red.). (2025). *Kvalitative metoder: En grundbog* (4. udg., 1. oplag). Hans Reitzels Forlag.

Videnskabelige artikler

Barker, L. C., Stewart, D. E., & Vigod, S. N. (2019). Intimate partner sexual violence: An often overlooked problem. *Journal of Women's Health, 28*(3), 415–418.

Bagwell-Gray, M. E., Messing, J. T., & Baldwin-White, A. (2015). Intimate partner sexual violence: A review of terms, definitions, and prevalence. *Trauma, Violence, & Abuse, 16*(3), 316–335.

Tarzia, L. (2021). “It went to the very heart of who I was as a woman”: The invisible impacts of intimate partner sexual violence. *Qualitative Health Research, 31*(2), 312–326.

Wright, E. N., Anderson, J., Phillips, K., & Miyamoto, S. (2022). Help-seeking and barriers to care in intimate partner sexual violence: A systematic review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 23(5), 1510–1528.

Rapporter og faglige publikationer

Bertelsen, E., Sørensen, W. Ø., & Jensen, M. W. (2018). The role of state institutions in the documentation and management of sexual violence in intimacy. I *Intimate Partner (Sexual) Violence: Danish Research and Policy*.

Bertelsen, E., Sørensen, W. Ø., Dremark, C., & Brock, K. G. (2019). *Til fagfolk, der beskæftiger sig med vold i nære relationer – vi mangler viden*. Danner.

Social- og Boligstyrelsen. (2023). *Anbefalinger til at arbejde traumebevidst i den sociale indsats med voksne*. Social- og Boligstyrelsen.

Transportministeriet, Ligestillingsafdelingen. (2023). *Handlingsplan mod partnervold og partnerdrab* (ISBN 978-87-93292-70-3). Regeringen.

Hjemmesider og online kilder

Danmarks Statistik. (2023). *Kvindekrisecentre*.

<https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/sociale-forhold/social-stoette/kvindekrisecentre>

Danske Love. (u.å.). *Servicebogen § 109*. <https://danskelove.dk/servicebogen/109>

Det Kriminalpræventive Råd. (2023). *Fakta om vold i nære relationer*.

<https://dkr.dk/vold-og-voldtaegt/fakta-om-vold-i-naere-relationer>

Lev Uden Vold. (u.å.). *Kvindekrisecentre*.

<https://levudenvold.dk/for-fagfolk/krisecentre-og-andre-radgivningstilbud/kvindekrisecentre/>

LOKK. (u.å.). *Ophold på krisecenter*. <https://www.lokk.dk/krisecentre/ophold-pa-krisecenter/>

Social- og Boligstyrelsen. (2023). *Undersøgelse om vold i nære relationer*.

<https://www.sbst.dk/udgivelser/2023/undersogelse-om-vold-i-naere-relationer-2023>

Socialstyrelsen. (2019). Årsstatistik 2018: Kvinder og børn på krisecenter.

<https://www.lokk.dk/media/tfmecsx4/%C3%A5rsstatistik-2018-kvinder-og-b%C3%B8rn-p%C3%A5-krisecenter.pdf>